

కథలు

నీతి, పురోణ, పాడుపు

బెంగాలీ కథలు

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కౌశిక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శిక్షపతి

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాదేవి

గురు గౌరీమణి

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు పరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు శ్రీతిరిగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయి

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు హియి బాలా

గురు ఆరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమహార్య

వందే గురుపరంపరాం...

నన్ను “నేను” తెలుసుకోవటానికి

నన్ను “నేను” మార్పుకోవటానికి

“నేను” గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంథాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకే దాదాపు 5000 పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా <http://www.new.dli.ernet.in>), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(<https://archive.org>), గూగుల్ వెబ్ సైట్(<https://www.google.co.in>), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(<http://www.microsoft.com>) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంథాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటి, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in> లేక <http://www.dli.ernet.in>
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: <http://www.sairealattitudemanagement.org>
- 3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: <https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: <https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement>

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: <https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంథపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2040100047058

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంథముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

*** సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు ***

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. X

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Author's Last Name																														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Year																														
1850-1900					1901-1910					1911-1920					1921-1930					1931-1940					1941-1950					1951-
Subject																														
Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...																						
Language																														
Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu																						

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

పు నీ

బింట్లో ఎలుకల గోల ఎక్కువైంది.

దీన్ని ఆధారం చేసుకుని ఇంటావిడ చెసే గోల ఇంకా ఎక్కువైంది — ఈ తప్పంతా నాదే నన్నట్టు! వేళా లేదు, వాళా లేదు చాముండివలె నా మీదికి వచ్చేది!

“వీటి సంగతి ఏమన్నా ఆలోచిస్తారా, ఉరిపెట్టుకు చావ మంటారా?”

“ఇల్లు వదిలిపెట్టి వెయ్యాలి. అంతకంటే నానల్ల ఏమవు తుందో చెప్పు?” అన్నాను.

“ఆ. ఎందుకొదలరు. ఈ వీధిలో నాకు నలుగురైదు గురు స్నేహితురాండ్రు దొరికిరి; మీ కళ్లు ఓడస్తాయా?”

కొంప ముంచి నామీదికే తిప్పింది!

“అయితే ఏమి చేయమంటావో, చెప్పు.”

“ఊళ్లో రెండు పూటలూ తిరగటానికి పోతూ ఉంటారు కదా, ఎలికబోను ఒకటి పట్టుకు రాకూడదూ?”

మర్నాడు పన:లన్నీ మానుకుని, మంచిది చూసి ఒక బోను తెచ్చాను. జర్మనీలో చేసింది! దాన్ని ఎలా ఉపయోగించాల్సిందీ దుకాణదారు నాకు తెలియజెప్పాడు:

“ఇది ఎలికా, ఇది ఎరా అనుకోండి” అని అతని చేతిగో ఉన్న పెన్సిలు, నేను ఎలిక అనుకున్నది. ఎరమీడ పెట్టి వత్తగానే “రాప్” అని బోను మూసుకుపోయింది. ఎంత లాగినా పెన్సిలు రాలేదు.

“ఎంత పెద్ద ఎలికై నా కీచుమనకుండా చచ్చి ఊరుకుంటుంది, తీసుకుపోండి” అన్నాడు దుకాణదారు.

బోను తీసుకుని ఆసందంతో ఇంటికి వచ్చాను.

మహా ఉత్సాహంతోనూ, చాలా జాగ్రత్తగానూ బోను మీద ఎరపెట్టి, ఆ రాత్రి దాన్ని వంట ఇంప్లీస్ పెట్టి మా ఆవిడతో “ఇంకేం! బాధ తప్పినట్టేగా?” అన్నాను.

“కాని దాని మోతకు అన్నీ పారిపోతాయి. ప్రతి దఫా చచ్చినదాన్ని పారవేసి మళ్ళీ బోనును అమరుస్తూ ఉండాలి. నాకు వాటిని అంటుకోవటం అంటే బలే భయం బాబూ!” అన్నది.

“సరే, నేను చూస్తాను” అన్నాను.

ఎలిక ఎప్పుడు పడుతుందోనని కాచుకుని ఉండటంవల్ల నాకు ఆ రాత్రంతా కంటిమీద కునుకులేదు. ఎక్కడకాస్త “టుప్”మని చప్పుడైనా లేచి పరిగెత్తేవాడిని. ఎలికా లేదు, ఏమీ లేదు! ఎట్లా పెట్టిన బోను అట్లాగేఉండేది.

తెల్లవారి లేచి చూశాము. ఎలికలు రోజుటిమాదిరిగా నేసామాను పాడుచేసినవి. కాని ఒక్కటికూడా బోనులో పడలేదు. కనీసం దాని దగ్గరగా పోయిన జాడకూడా కనపడలేదు.

“ఉహూ, ఈ బోనుతో లాభంలేదు. బస్తి ఎలికలు కాదు; మాంచి జిత్తులమారివి! మా పల్లెటూరి ఎలికలైతే అన్నీ పడేవి! అంతకంటే, ఇంకో పనిచేయండి. పిల్లిని పట్టుకురండి, పెంచుకుందాము” అన్నది మా ఆవిడ.

“అలాగే!” అన్నాను.

ఆనాటినుంచీ పిల్లికోసం తిరుగుతున్నాను. దోవలో ఎక్కడ పిల్లి కనపడ్డా ఆగేవాణ్ణి. పట్టుకోబోతే అది పారి పోయేది ఆఖరికి విసుగుపట్టి, పెద్దవి చిక్కవనీ, ఎక్కడైనా చిన్నది ఒకటి దొరికితే పెంచుకుందామని తేల్చుకున్నాను. కాని పిల్లికూన ఎక్కడ దొరుకుతుంది?

అదృష్టం బాగుండి, ఓ పిల్లికూన త్వరలోనే దొరికింది. ఒకనాడు నేను ట్రామెక్కి వస్తూ ఉండగా పాకీ డబ్బా దగ్గర 'కుంమ్, కుంమ్' అని అరుస్తున్నది. బహుశా తిండి కోసం వెతుకుతున్న దనుకుంటాను. నేను వెంటనే ట్రాము దిగి ఆ బేవారసు పిల్లి కూనను ఇంటికి తెచ్చాను.

పిల్లికూన మా ఇంట్లోనే పెరగ నారంభించింది. వోలు తాగేది ; మాంసం తినేది: 'మ్యూవ్, మ్యూవ్' అంటూ ఆ గదిలోకీ తిరిగేది; గంతులేస్తూ చెల్లాటలాడేది. ఈ గదిలోకీ ఎవరితోనైనా మాట్లాడుతూ ఉంటే నా ఒళ్లోకి వచ్చి దూరేది. రాత్రిపూట నాకు తెలియకుండానే వచ్చి పక్కలో కరుచుకు పండుకునేది.

నాకు చీదర వేసేదికాదు. బహుశా పిల్లికూనను ప్రేమించాననుకుంటాను. ఇంట్లో పిల్లా జల్లా లేరు, ఒకనాడు మా పక్క ఇంటిఆవిడ నవ్వుతూ మా ఆవిడతో ఇలా అనటం విన్నాను: "పిల్లా జల్లాలేరని ఆఖరికి పిల్లిని పెంచుకున్నారా?"

అనుకుంటే మానె అనుకున్నాను. పాపం, నేను తీసుకు రాకపోతే ఇదివరకు ఏ గుర్రపు బండి కిందో, మోటారు కిందో పడి చచ్చేది. నేను తేవటమే మంచిదయింది.

కాని అది ఎలికలు పట్టటానికి ఇంకా చాలాకాలం పోవాలి. అది ఇంకా బొద్దింకను చూస్తేనే భయంతో పారి పోతున్నది. ఎక్కడైనా చప్పుడైతే రంయన వచ్చి నాదగ్గర దాక్కునేది.

దానికి ప్రేమతో 'పుసీ' అని పేరుపెట్టాను.

పుసీమీద మా ఆవిడకు క్రమంగా అయిష్టత కలగ నారంభించింది. నేను దాన్ని తెచ్చిన కొత్తలో మా ఆవిడ పుసీని ఎత్తుకుని ముద్దులాడటం చూశాను. కాని, అది పెద్ద దవ్వుతున్నకుందికి, దానిమీద కత్తికట్ట నారంభించింది.

“బాబో, ఇది వద్దండి, తెచ్చినచోటే పారేసిరండి. మనుషు లెక్కడన్నా పిల్లుల్ని పెంచుతారూ! ఛీ!” అన్నది.

“ఎందుకని? ఏమి చేసిందేమిటి?” అని అడిగాను.

“నా శ్రాద్ధం! ఎప్పుడో ఎలికల్ని పట్టుతుందని ఇప్పటి నుంచీ రాజుకూతుర్ని పెంచినట్టు పెంచటం ఎందుకు? చూడండి, ఏమి చేసిందో!” అని తన చెయ్యి నా కంటి ముందుపెట్టింది. పచ్చటి చేతిమీద ఎర్రటి గీతలు పొంగి ఉన్నాయి.

“దెబ్బ కొట్టిందా ఏమిటి?”

“చొంగ కాదుస్తూ ప్రతి చట్టిలోనూ మూతి పెట్టుతుంది. పిల్లి వెంట్రుక గనక కడుపులోకి పోతే ఏమి వస్తుందో తెలుసునా? ఆ యింటావిడ చెప్పింది - తయట!”

“ఏమీ రాదు...దాన్ని కాస్త ఆదరిస్తూ ఉండు, నీ జోలికి రాదు. ఏదీ! నన్ను ఒక్కమాటూ కొట్టలేదే?” అన్నాను.

“అదరించటం కాదు, నిప్పు పెడతాను! ఈ మధ్య దొంగతనంగా తింటుంటూ నేర్చుకున్నది. దీనికంటే ఎలికలే నయమనిపించాయి. త్వరగా వదిలించండి ఈ పీడని!”

కాని నేను దాన్ని వదిలించుకోలేదు. వెళ్లగొట్టటం అనేవరకు నా మనస్సులో ఎలాగో ఉండేది.

అటు మా ఆవిడ దాన్ని కొట్టటం సాగించింది. ఒకనాడు కాళ్ళ దగ్గరకు వచ్చి నుంచున్న పునీని మా ఆవిడ రూపించి తన్నింది. పాపం, ఆ తన్నుకు అది ‘క్యాప్’మని గోడ మీదకు పోయిపడింది.

దానిని ఇలా తన్నటం, చీపురుకట్టతో కొట్టటం, రాత్రిం బగళ్ళూ తిట్టటం ఆవిడకు పరిపాటి అయిపోయింది. అప్పు డప్పుడూ — “ఇంకా వెళ్లగొట్టలేదు కదూ! చూడండి, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అది నా చేతిలో చావకపోతే” అని అంటూ ఉండేది.

వెళ్లగొట్టే ప్రయత్నం మా ఆవిడ చేయలేదనుకుంటూ రేమో? చేసింది! నేను లేనప్పుడు ఒకమాటు ఇంట్లోనుంచి వెళ్లగొట్టి తలుపు వేసిందట. ఇంకోమాటు అంట్లు తోమే దానిచేత ఎక్కడో వదిలిచెట్టించిందట. కాని పునీ ‘మ్యూవ్, మ్యూవ్’ అని ఏడ్చుకుంటూ తిరిగి వచ్చిందట. ఇకదాన్ని ఆవిడ పెళ్లై బాధలు అంతు లేవు. నేను ఆఫీసుకు పోగానే ఆలమారా పైకి ఎక్కించేడట. పాపం, అది అక్కడనుంచి దూకటానికి భయపడేది. కడుపులో మాడటంచేత ‘మ్యూవ్, మ్యూవ్’ అంటూ జాలిగా చూచేది!

నేను ఒక పనిమీద ఇల్లు వదలి పెట్టవలసి వచ్చింది.

ఈ మధ్య మాంసం ముక్క దొంగిలించిందని ఆ రెండు రోజులూ ఆవిడ దానికి తిండి పెట్టలేదట! ఈ సంగతి తెలిసి నాకు కోపం వచ్చి అన్నాను.

“ఈ రెండు రోజులనుంచీ ఏమీ పెట్టనే లేదా?”

“చాడ స్తమా ఏమిటి మీకు? అది తినకుండా ఉంటుందంటే నమ్మాహా! దొంగతనంగా చట్టేడు కూరా తిన్నది!”

ఏవిధంగా అయితేనేం? ఫుసీ బతుకుతున్నది. పెద్దది కావటానికి ఎంతకాలంపడుతుంది!

నాలుగుమానాల్లో ఫుసీ పెద్దదయింది. గుర్తుపట్టటానికి కూడా వీలులేకుండాపోయింది. ఇంకా అది నాకంచం దగ్గరే తింటున్నది; నాదగ్గరే కూర్చుంటున్నది; కాని పొద్దుగూకితే కనపడేదికాదు. ఫుసీకి మేనత్తకాదూ, ఎక్కడికి వేటాడటానికి పోయేదో?

ఇప్పుడు ఎలికలు దీనిభయంచేత మాఇంట్లోకి రావటం లేదు. అయినా నాభార్యకు సంతృప్తికలగలేదు. వాటికంటే ఇదే ఎక్కువ నష్టపెడుతున్నదట! ఇది చస్తేగాని శని వదలదట! ఇంటికి ఎవరన్నా రావటం భయం—“ఏమమ్మా పిల్లులు ఎంతకాలం బతుకుతాయి?” అని అడిగేది.

కొందరు ఆరుచూసాలనీ, కొందరు సంవత్సరమనీ చెప్పేవారు. ఒకావిడ—“ఎక్కడమ్మా! నేను పిల్లి చావటం ఎప్పుడూ చూడలేదే?” అన్నది.

ఇప్పుడు వెనకటిమాదిరిగా ఫుసీని కొట్టటానికి ఆవిడకు వీలుచిక్కటంలేదు. చీపురుఎత్తేవరకు అది గంతేసి పారిపోతున్నది. పట్టుకోపోతే ‘పుస్, పుస్’ అని గురకపెట్టేది.

పంజాలో కొట్టుతుండేమోనని మా ఆవిడ దగ్గరకుపోయేది కాదు; ఎడంగా ఉండే శాపనార్దాలు పెట్టేది.

“ఈశని మీమూలాన్నే దాపురించింది. చస్తున్నాను, దీనిపోరుపడలేక” అన్నది ఒకనాడు మా ఆవిడ.

జవాబు చెప్పటానికి భయమేసింది. మాట్లాడకుండా ఊరుకున్నాను.

“రెండుమూడురోజులనుంచివుసీకనపడటంలేదు. చాలా చోట్ల వెతికాను. ఎక్కడికిపోయినట్టు?”

“అబ్బ, ఎంతకాలానికి వదిలిందివీడ! నాకడుపు చల్ల బడింది. రోడ్డుమీద పి కాఁజ చేయటానికి పోయిందిగామూలు, బండికిందపడి నిక్కిఉంటుంది!” అన్నది మా ఆవిడ నవ్వుతూ.

కాని నాకేమీ సంతోషం కలగలేదు! అన్నందగ్గర కూర్చుని, రాదని తెలిసికూడా ‘ఫుసీ, ఫుసీ’ అని పిలిచాను. నాకు అన్నం సహించలేదు.

“అది మీకు బిడ్డా, పాపా-దానికోసం దిగులుపడటానికి!” అన్నది మా ఆవిడ తిరస్కారంగా.

రాత్రి బాగా నిద్రపట్టలేదు. మళ్ళీ ఫుసీని ఇంటికివచ్చే టట్టుచేయమని దేవుణ్ణి ప్రార్థించాను.

నాప్రార్థనవల్లనో ఏమో తెలియదు—పొద్దున్నే మా ఆవిడ ఇల్లు ఊడుస్తూఉండగా ఫుసీ ఊగులాడుకుంటూ ఇంటోకివచ్చింది. పాపా! దానిముఖం పీక్కుపోయింది; జొక్కలంటుకుపోయింది; రెండురోజులనుంచీ తిండిలేదాయె.

కాసిని పాలుపోద్దామని నేను వంటఇంట్లోకిపోయాను. వెళ్ళిచూసేవరకు మా ఆవిడ ఫుసీ చెవులుమూస్తున్నది.

‘ఏమి’టని అడిగాను. జవాబురాలేదు. నూ ఆవిడ అలవాటుచోప్పున పుసీని చీపురుకట్టతో నన్నానించి ఉంటుందనీ, ఆపెట్టకే అది పడిపోయిఉంటుందనీ అనుకున్నాను. త్వరగా నీళ్లు తెచ్చి నోట్లోపోశాను. ఉహు! లాభంలేక పోయింది. పుసీ వెనక రెండుకాళ్ళూ నిగడదన్ని, గుడ్లు తేలపేసింది. కాసేపు ఆగి ఇంకోమాటు గిజగిజతన్నుకుని నాచేతిలోనే చూతాలు వదిలింది!

“ఛీ ఏమిటి నువ్వచేసినపని?” అన్నాను.

“మంచిపనే చేశాను.”

నేను పుసీని దూరంగా తీసుకెళ్ళి పారవేసినచేవరకు మా ఆవిడ ఇందాకా కూర్చున్న చోటనే ఉన్నది. కాని చేతిలో ఐదు పిల్లికూనలు అదనంగా ఉన్నాయి.

“ఇదెక్కడనుంచి వచ్చినైమళ్ళీ!” అన్నాను నేను.

“మీ పుసీ వీటిని పెట్టిపోయింది. వంటఇంట్లో పెట్టె చాటున ‘కుయ్, కుయ్’ అంటున్నవి.”

ఈ రెండురోజులనుంచీ ఎక్కడ ఉన్నదో గ్రహించుకున్నాను. అయినా ఏమిలాభముంది!

“వాటి నెవరికన్నా ధర్మంచెయ్యి. లేకపోతే నాకిలా ఇవ్వ. ఎక్కడన్నా వదిలిపెట్టివస్తాను” అన్నాను.

తలవంచుకుని మా ఆవిడ—“ఎవ్వరికీ ఇవ్వను” అంది తల తిప్పతూ.

ఆవిడ ముఖం వంక చూశాను. కళ్ళ వెంట బొటబొట నీటిబొట్లు పడుతున్నవి.

[తైలజానంద ముఖర్జీ.]

మెస్మరిజం

వినోదుడు కాళీభక్తుడు. అతనికి ఈ దేవతమీద ఇంతభక్తి ఎలా కుదిరిందో చెప్పటం కష్టం. కాని అతను చిన్నప్పటి నుంచీ కాళీదేవిభక్తుడని గట్టిగా చెప్పవచ్చును. మొట్టమొదట అతనికి దేవిమీదకంటే ప్రసాదంమీదనే ఎక్కువ భక్తి ఉండేది. క్రమంగా అదే దేవిమీదికి తిరిగింది.

అతను చదువుకునేరోజుల్లో ఒకమాటుతోటి విద్యార్థిని మామూలు తగువుకే చావ చితకగొట్టాడు. ఈ సంగతి సవిస్తారంగా వెంటనే రిపోర్టుకూడా అయింది. దెబ్బలుతిన్న విద్యార్థి ఇంటికిపోగానే తండ్రిచేతిలోపడ్డాడు. దెబ్బలచప్పుడూ మిత్రుని ఏడుపుూ విని వినోదుడు పరుగెత్తుకుంటూ కాళికాదేవిగుడికి పోయి— “తల్లీ, నాకు దెబ్బలుతగల కుండా కాపాడు!” అని ప్రార్థించి ఇంటికివచ్చాడు. ఆవాళ ఇంటిదగ్గర ఎవ్వరికీ తెలియలేదు.

ఈవిధంగా అతను కాళీదేవి ప్రసాదంతోనే జీవిత యాత్రను గడుపుకుంటూ వస్తున్నాడు. స్కూలుకు చదవ కుండాపోతే, కాళికాదేవికృపవల్ల మాస్టరు ఇతన్ని ప్రశ్నలు వేసేవాడుకాదు. ఈదేవికృపవల్లనే అతను అన్నిపరీక్షలూ నెగ్గిరాడు; లాయడ్సుబ్యాంకులో ఉద్యోగంకూడా దొరికింది. దేవికృపవల్లనే అతనికి ఎన్నడూ జలుబుకూడా చేసి ఎరగదు. తేల్చిచెప్పాలంటే—అతనికి దేవిమీద ఎంతభక్తో దేవికి అతనిమీద అంత దయ.

ఇంత జాగ్రత్తగా వెలుగుతున్న వినోదుడుకూడా ఒక

కలగవాగిరవి. భర్తలువు దిగించుకుని ఇంట్లో ఏమేమో చేస్తున్నాడని భార్యకు అనుమానం కలిగింది. ఆమె తీరిక చిక్కినప్పుడెల్లా గదిదగ్గరకు వచ్చి చూసి చూసి పోతూ ఉండేది. ఇక లోపలినుంచి మాటలు వినపడ్డట్లప్పుడు ఆమెకు శివం తెలిసేది. “తలుపు తెరవండి! గదిలో కూర్చుని ఏమిచేస్తున్నాడు? గదిలో నాకేమీ పనిలేదనుకున్నారేమి?” అని తలుపు దబదబా నాడేది.

వినోదునికి అలాంటిపండు సమ్మోహననిద్ర ముంచుకొస్తుండేది. ఈ కేకలకు ఉలిక్కిపడిలేచి, చీరే, పుస్తకమూ దడబడాదాచి గడియతీసేవాడు.

భార్య తలుపు నెట్టుకుని లోపలికి వచ్చి, సందేహదృష్టితో గదంతా కలయజూచి “ఏవరితో మీరు మాట్లాడేది? మీకు రోజురోజుకూ——” అనేది.

వినోదుడు మామూలుగా సమాధానం చెప్పేవాడు కాదు. భార్య ఒకరోజున నిగ్గతీసింది. వినోదుడు దీక్షతీసుకున్నానని చెప్పాడు.

భార్య బుగ్గను వేలు పెట్టుకుని—“సరే! గుడ్డలువిడవటం లేదు, కాళ్లు కడుక్కోవటంలేదు, పీటలేదు, తీర్థంలేదు, జపాలా?” అన్నది.

“మనస్సు పవిత్రంగా ఉంటే చాలు; ఇవేవీ అక్కరలే” అని వినోదుడు చెప్పాడు.

“ఏమోనమ్మా! ఇలాంటిజపం నే నెక్కడా చూడలేదు” అంటూ భార్య వెళ్లిపోయింది.

కొన్నాల్లయిన తర్వాత వినోదుడు ఎక్కడనుంచో ఒక

కుక్కను పట్టుకు వచ్చాడు. ఆవాళ భార్య భగ్గున మండింది. యుయ్ మని లడాలు వేసుకుంది ! వినోదుడు ఎవరు అందుకో లేదు, భార్యకు కనపడకుండా నవ్వుకున్నాడు. అంతే తర్వాత కుక్కను చాలుగా గదిలోకి తీసుకుపోయి, పేబిలు కోటుకు కట్టివేసి నానివంక తీక్షణంగా చూస్తూ ఇలా ఆజ్ఞాపించాడు: “నేను చెప్పినట్టుగా నువ్వు నిద్రపోతావు. అదిగో, కళ్లుకూడా మూశావు! అదిగో, అదిగో” కుక్క గాభరాపడి నాలిక వేలాడవేసి, కాసేపు పిచ్చిదానిలాగ చూసి తర్వాత కళ్లు సగం మూసింది.

వినోదుడు తన సాఫల్యానికి ఎగిరి గంతు వేసేవరకు కుక్క ‘కయ్’మన్నది. ఇంకేం? పొయ్యి దగ్గర ఉన్న భార్య పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి — “కుక్కను ఇంట్లో కూడా చేర్చామా? వెళ్లగొట్టండి. నేను చెబుతున్నాను, బాగుండదు!” అని రంక వేసింది.

వినోదుడు తలుపు తెరవలేదు. “దేవతలకు కుక్కలూ మనుషులూ సమానమే. అసలు ప్రపంచంలో భ్రాతృభావం వర్ధిల్లాలంటే ముందు కుక్కల్నే ప్రేమించాలి” అన్నాడు.

భార్య విసుక్కుంటూ వెళ్లిపోయింది.

ఒక ఆదివారంనాడు వినోదుడు చెల్లెని ఇంటికిపోయి మేసల్లుణ్ణి, మేసకోడల్ని వెంటబెట్టుకు వచ్చాడు. వస్తూ వస్తూ పిప్పరమెంటు బిళ్లలూ, బిస్కట్లూ కూడా కొనుక్కు వచ్చాడు. ఆవాళ భోజనాలయినాక వినోదుడు పిల్లల నిద్దరినీ గదిలోకి తీసుకుపోయి తలుపు బిగించాడు.

“మామా, నాకు బిస్కట్లు పెట్టవూ?” అన్నది పిల్ల.

‘నాకు సిప్పరమెంటు చిళ్లలు?’ అన్నాడు పిల్లవాడు.

“పడతాను. ముందు నేను చెప్పినట్టు వినండి” అన్నాడు వినోదుడు.

“గిమిట్” చెప్పి” అన్నారు పిల్ల లిద్దరూ.

వినోదుడు వాళ్లను కుచ్చీలో కూర్చోబెట్టి, ఒక్కొక్కరి కళ్ళి వంక తీట్టుంగా చూస్తూ — “మీకు నిద్రొస్తున్నది; అదిగో, మీరు కళ్ళి మూస్తున్నారు; తెరవలేదు” అన్నాడు.

పిల్ల లిద్దరూ కళ్ళి మూశారు. వినోదునికి తన శక్తి మీద మంచి నమ్మకం కలిగింది.

ఇక ఎవరినైనా మెస్మరైజ్ చేయగలనని అనుకొని — “ఇక కళ్ళి తెరవండి” అన్నాడు.

పిల్ల లిద్దరూ కళ్ళి తెరచి కుచ్చీలోనుంచి దిగి బిస్కట్లు పెట్టమని కూర్చున్నారు.

ఆ తర్వాత వినోదుడు ఇచ్చాళక్తిని ఇంకోవిధంగా పరీక్షింప నారంభించాడు.

ఒక రోజున అతను గదిలో కూర్చుని ఉండగా కిటికీ దగ్గర కాకి ఒకటి వచ్చి వాలింది. వినోదుడు దానివంక తీవ్రంగా చూసి — “నేను చెప్పిన ప్రకారం నువ్వు ఎగిరి పోతావు?” అని మ్యాగ్ నెటిక్ పాస్ రెండుసార్లు తిప్పాడు. కాకి ఎగిరిపోయింది.

ఇంకో రోజున అతను ఆఫీసుకు పోతూ ఉండగా మెట్ల మధ్యనే పిల్లి ఒకటి ఎదురుపడింది. వినోదుడు దానిమీద సమ్మోహన శక్తినంతా వినియోగించి—“నువ్వెంత త్రం పైకి రాలేవు!” అన్నాడు. పిల్లి కొన్ని సెకండ్లు

అతని వంక చూసి మెదిలకుండా దిగిపోయింది. దోవలో పది సంవత్సరాలపిల్ల మూసెల్ల బిడ్డను చంకను వేసుకుని బెల్లపు బుట్ట చేతపట్టుకు వస్తున్నది. వినోదుడు ఆ పసిపిల్ల వంక మిరియి చూసి — “నేను చెప్పిన ప్రకారం నువ్వు ఏడుస్తావు! అదిగో, అదిగో, అదిగో, ఏళ్ళవు!” అన్నాడు.

పిల్ల నిశంగానే ఏడ్చింది. పెద్ద పిల్ల విస్తుపోయింది. వినోదుడు చిన్న పిల్లను పూర్తిగా చేతిలో అర్థాణా పెట్టి పంపించాడు. అక్కడ పోగయిన నలుగురైదుగురూ ఇతను సెచ్చివాడని తీర్మానించుకున్నారు.

వినోదుని పొరుగున ఆశుబాబు కాపురం. ఒకనాడు అతను వినోదుని దగ్గరకు వచ్చి, విశ్వం (అతని కొడుకు) లెఖిల్లో బొత్తిగా వెనక పడ్డాడనీ, వాణ్ణి ఎలాగైనా తయారు చేయమనీ కోరాడు. వినోదుడు ‘అదెంత భాగ్యం. పంపించ’ మన్నాడు. మర్నాటి ఉదయం విశ్వం, పాపం, నేర్చుకోవడానికి వచ్చాడు. వినోదుడు వాడికి ఇలా చెప్పాడు :

‘చూడు, ఇప్పుడు నీకు లెఖిలు బొత్తిగా తల కెక్కటం లేదు. రెండు మూడు లెఖిలు నేను చెప్పినా నువ్వు అవి తప్ప కొత్తవి వెయ్యలేవు. దీనికి కారణం ఇది; అర్థంకాని లెఖిలు నేను వేయలేనని నీకు మనస్సులో డక్కు పడి పోయింది. ఆ సందేహం పోనిది నీవు ఏ లెఖి వేయలేవు, అందుకని ముందు నేను నీ మనస్సుకు చికిత్స చేస్తాను. అప్పుడు నీవేమీ నేర్చుకో నక్కరలేదు. దానంతటదే వస్తుంది.’

విశ్వాన్ని ఈజేచైరులో కూర్చోబెట్టి, వాడి కనుబావ

మధ్య వినోదుడు తీక్షణంగా చూస్తూ మాగ్ నెటిక్ పాస్ రెండుసార్లు అటూ, ఇటూ తిప్పి “నీ కనురెప్పలు బరు వెక్కుతున్నవి. నువ్విప్పుడే నిద్రపోతావు?” అన్నాడు.

అన్నట్టుగానే విశ్వం సమ్మోహన నిద్రలో పడిపోయాడు. వినోదుడు కుర్రవాణ్ణి కట్టి పెరివమని ఆజ్ఞాపించి, చేత్తో చిన్న కాయితం పట్టుకుని “ఇదిగో, నా చేతిలో ఉంది గులాబీ పువ్వుకాదా?” అన్నాడు.

“అఁ, గులాబిపువ్వు!” అన్నాడు కుర్రవాడు.

వినోదుడు గోడమీది నున్నపు బెల్లిక తీసి కుర్రవాడి చేతికిచ్చి తినమని, అడిగాడు.

“నువ్వు తినేది లడ్డ, జలేబా?” “లడ్డు జలేబీ” అన్నాడు కుర్రవాడు పటపట బెల్లిక నములుతూ.

తర్వాత వినోదుడు ఆ కుర్రవాడికి—“నువ్వు ముందు లెఖిల్లో గొప్ప పండితుడివి కాబోతున్నా”వని నచ్చ జెప్పాడు. అంటే కుర్రవాడి అంతరాత్మకు అన్నమాట. ఈ విధంగా చికిత్స నాలుగైదు రోజులు సాగింది. ఇప్పటి విశ్వం వెనకటి విశ్వంకాదు. లెఖిల్లో గొప్ప మొనగాడని అండరికీ తెలిసిపోయింది.

*

*

*

కొన్నాళ్ళనుంచి వినోదుని భార్య స్వభావంలో మార్పు కనపడింది. నాలుగైదు రోజులనించి మాటలుకూడా లేవు. ఆవాళ ఉదయం వినోదుడు భార్యని పిలిచి, ఈజీచైరులో కూర్చోబెట్టి ఇలా అన్నాడు : “చూడూ, మన ఇద్దరి మన స్సెలూ కలియకపోవటం మూలాన ఎవ్వరికీ సుఖం లేకుండా

ఉంది. దీన్ని ఇలాగే పెంచుకుంటూపోతే లాభ మేమిటి?”

“అది నాతప్పేనా? నువ్వు గనక” అంది భార్య కోపంతో. తను కూడా కోప్పడితే కేసు పాడయి పోతుందని గ్రహించి వినోదుడు — “అది కాదు. నేను నీమీద నెపం వేశానా? నే నన్నఉద్దేశం, మన ఇద్దరం కలిసిపోతే—” అన్నాడు.

“అయితే నేను ఏమిచేయాలని మీ ఉద్దేశం?”

“చూడూ, మనిద్దరం — సరేగాని నువ్వు నాకల్లవంక చూడూ!” అని వినోదుడు, భార్య కనుబొమలనుధ్యక్షి తీక్షణంగా చూస్తూ “ఇక నువ్వు నిద్ర —” అన్నాడు తీవ్రంగా.

వినోదునిమాట పూర్తిచేయనివ్వకుండానే భార్య కుర్చీలోనుంచి లేచి—“ఛీ, ఛీ, ఆఖరికి తాగుడుకూడా అలవాటు అయ్యారా? కాస్తన్నా సిగ్గులేదా?” అన్నది.

వినోదుడు తలపుచ్చుకు కూర్చోబడ్డాడు.

మర్నాడు వినోదుడు తల్లివారుగూముసే మేలు కున్నాడు. క్రిందటిరోజున జాగ్రత్తచేసిపెట్టుకున్న ప్లేషేలైటు వెలిగించి, నిద్రపోతున్న భార్య ముఖం వంక తీక్షణంగా చూస్తూ బిగ్గరగా—“నా ఆజ్ఞప్రకారం నువ్వు తప్పక నిద్ర పోతావు. అదిగో, నీకళ్లు మూతలుపడుతున్నవి. అదిగో, అదిగో” అనసాగాడు. ఒకమాటు భార్యను కదిలించాడు కూడాను. భార్య నిద్రనుంచి లేవటంతోటే సమ్మోహన నిద్రలో పడవేయాలని వినోదుని ఆశ.

కళ్ళమీదపడ్డ తీవ్రమైనకాంతికి, వినోదుని ప్రబల ఇచ్చాళికి ఆమెమామూలు నిద్రనుంచి మేలుకొంది. ఆమెకు ఈ జరిగేదేమిటో అర్థంకాలేదు; విస్తుపోయింది. వినోదుడు

ఇటువంటి ముహూర్తంలోనే ఎదురుచూస్తున్నాడు. ఈ ముహూర్తంలోనే అతను ప్రపంచాన్ని జయించవలసి ఉంటుంది! అతను చేతిలోని మ్యాగ్ నెటక్ పాస్ ను తొందరగా తిప్పుతూ—“అదిగో, నీ కనురెప్పలు మూసుకుపోతున్నై. కళ్లు మూరవ లేకుండా ఉన్నావు. ఇక నిద్రపోతావు” అనసాగాడు.

వినోదుడు ఎంత ప్రయత్నించినా భార్యకు సమ్మోహన నిద్రరాకుండానే చైతన్యం కలిగింది. ఆమె మంచం మీద నుంచి లేచి ఆశ్చర్యంతో అన్నది:

“మీకు పిచ్చి ఎక్కిందా ఏమిటి? ఏమిటావాగుడు? నెత్తిమీద నీళ్లు పోస్తాను. ఉండండి... కొడతారా ఏమిటి? నన్ను వదలండి, బాగుండదు. ఇప్పుడే చెప్పుతున్నాను—”

వినోదుడు ఒక్కక్షణం కూడా వృధాభోనివ్వకూడదని నిశ్చయించుకున్నాడు. అతను భార్యని, శక్తిసంతా వినియోగించి—ఈజీచైరులో కూర్చోబెట్టాడు. కాని ఆమె అతన్ని పడనెట్టి లేచి నుంచున్నది. వినోదుడు మళ్ళీ శక్తిసంతా వినియోగించి ఆమెను కుర్చీలో పడవేసి కట్టివేయాలని ప్రయత్నిస్తావుండగా, అతన్ని పడేసి, అతను నేలమీద నుంచి లేచే లోపలనే గదిలో నుంచి పోయి బయట గొల్లెం పెట్టింది.

తెల్లవారింది. పాచి ఊడేమనిషి వచ్చి బయట తలుపు తట్టింది. వినోదుని భార్య తలుపు తీసి ఏడుస్తూ — “రామీ, పదు గెత్తుకుంటూపోయి మా అత్తను పిలుచుకురా. బాబు గారికి పిచ్చి ఎక్కింది—” అన్నది.

“అదేమిటి, అమ్మగారూ!” అన్నది ముందు ఆశ్చ

ర్యంతో. తర్వాత సంగతి అంతా విని “ఇది సిచ్చికాదనీ, గాలిచేష్ట అనీ” చెప్పింది. దాని మేనమామకొడుకు మాంచి భూతవైద్యుడట. కాళీఘాటువైపున ఉంటాడట. వాడిని పిలిస్తే ఇలాంటివి ఒక్కక్షణంలో నయంచెస్తాడట. బన్ను బాడిగా, రెండురూపాయలు దక్షిణాగ్రస్తే ఇప్పుడే పోయి అతన్ని తీసుకువస్తుందట—ఈమెనుగురించి ఇతర్ల ఇళ్ళదగ్గర పనులుకూడా మానుకుని.

“కాదులే, ముందు నా అత్తనే పిలుచుకురా, తర్వాత మీ మేనమామకొడుకును పిలవవచ్చు” అంది వినోదుని భార్య.

“ఎండ ఎక్కితే అతను ఫ్యాక్టరీపనికిపోతాడమ్మా ఇంటికాడ ఉండడు. నేను అతన్ని పిలుచుకువచ్చినాక అత్తగారిని తీసుకొస్తాను” అన్నది రామి.

*

*

*

ఏడుగుంటలకల్లా భూతవైద్యుడు ఇద్దరు అనుచరులతో సహా వచ్చేశాడు. ఈ రోగిని చూసి భూతమనేతేల్చాడు. అయినా, భయమేమీలేదు—క్షణంలో వదిలిస్తానన్నాడు.

వినోదునికి మొదట ఆశ్చర్యం కలిగింది. తర్వాత కోపంతో మండిపడ్డాడు: “ఎవడు మిమ్మల్ని పిలిచింది? పదండి, ముందు ఇంట్లోనుంచి బయటికి”.

భూతవైద్యుడు ఈ మాటలు లక్ష్యపెట్టలేదు. నానా బూతులూ తిట్టి, వినోదుణ్ణి ఆవేశించిన భూతాన్ని పొమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు. వినోదుడు ఇక సహించలేకపోయాడు. భూతవైద్యుడి రెండుచెంపలూ వాయిచాడు. భూతవైద్యుడు కోపంతో సవేవోమంత్రాలు చదివి, అనుచరుల

సహాయంతో వినోదునినోటిలో తినగూడనివన్నీ పెట్టి, దుర్గం ధంతో పొగపెట్టాడు. తర్వాత చీపురుకట్టతీసుకుని వీపు మీద నాలుగు ఉత్తికాడు.

వినోదుడు ఇక సహించలేకపోయాడు. పట్టుకున్నవాళ్లని పడనెట్టి పందిరిమంచపుకోడులాగి భూతవైద్యత్రయాన్ని ఇంట్లోనుంచి బయటపడిందాకా కొట్టాడు. భూతవైద్యుడు మెల్లదిగుతూ ఇలా చెప్పిపోయాడు:

“అమ్మా, ఇది తురకవైద్యం. హిందువులం మేము, దీన్ని పారగొట్టలేము. లాహూరులో ఫకీరుద్దీన్ ముల్లా అనే ఫకీరొకడున్నాడు. పాతికరూపాయలు పంపితే అతను వచ్చి ‘వడలగొడతాడు’ వినోదునిభార్య ఎస్వో వంటగదిలోకి పోయి తలుపు వేసుకుంది.

* . *

వినోదుడు ఆపూట భోంచేయకుండానే ఆసీనుకుబయలు దేరాడు. దోవలోఉన్న కాళికాలయంలోకిపోయి సాష్టాంగ ప్రణామంచేసి—“అమ్మా! నీవు నాకేమీ తోడ్పడలేదే! ఇంతకాలంనుంచీ చేసినసాధన వృథాపోయినట్టేనా!” అని ప్రార్థించాడు.

ప్రార్థన అయి లేచినుంచోగానే అతనిదృష్టి శివుని జటా జూటంలోఉన్న దేవిమీదపడింది. వినోదుడు మళ్లీ సాష్టాంగ ప్రణామంచేసి ఇలా అన్నాడు: “అమ్మీ! నువ్వే భర్త నెత్తి మీద ఎక్కిఉంటవి. ఇక నాకేమిసహాయం చేస్తావు! నీదగ్గర భిక్షాహారంచేయటమే నాది సొరసాటయింది. తుమించు!”

(సజనీ కాంతదాస్)

కాయకల్పచికిత్స

హరిద్వారంలో కుంభమేళ. అది అన్నప్పడెట్లా వచ్చే పర్యం కాదు. అంసుచేతనే, పుణ్యం ఆర్జించాలనే కోరికతో నాలుగుదిక్కులనుంచీ జనం ఇనకవేస్తే రాలకుండా పోగవుతారు.

ఈ కోరికతోనే జడ్డీ మదనమోహనబాబుకూడా సపరి వారంగా హరిద్వారం విచ్చేశాడు. వీరికి యి.ప్పడు యాభై యేడు ఏళ్లు. స్థూలశరీరం. పెళ్లనుకూడా తీసుకున్నాడు. ఇక్కడ చలి అధికంగా ఉండటంచేత, వీరికి మళ్ళీ పాత కీళ్ళనొప్పులు బయటపడినవి. అందుకనే కీళ్ళకు 'బ్యాండ్జి' చుట్టుకుని తీర్థంచూట్టానికి బయలుదేరాడు.

ముందు కీళ్ళనొప్పులతో కుంటుతూ జడ్డీగారు; వెనక వారిభార్య-ఈమెకూడా లావులో భర్తకు తీసిపోదు; ఆ వెనక కోడలు కేతకి: అందరికీ చివరకొడుకు మణిలాలు-బక్కపలచని శరీరం; స్ఫురద్రూపి. ఇతను దోవలో అరిచేయి చాటుచేసుకుని తండ్రిని కానకుండా సిగరెట్టు పీలుస్తున్నాడు. జడ్డీగారు కొంత దూరం నడిచి, కర్రఊతం చేసుకు నిలబడ్డాడు. మణిలాలునోటిలో సిగరెట్టు పూర్తిగా కాల్చుకుండానే అవతల పారవేశాడు.

“ఏమండీ, ఇంకా పోట్లు తిగలేదా?” అని భార్య జడ్డీ గారిని అడిగింది.

“అబ్బ” అని ముఖం చిల్లించుకున్నాడు జడ్డీగారు.

“రాకపోయినా బాగుండేది” అన్నాడు కొడుకు.

“నే నొక్కడినీ ఇంటికాడడంలేమాత్రం ఏమితోచేది? ఇలాంటిపర్వం మళ్ళీ చూచేరాత ఉండేదా?”

“వచ్చిసతిర్వాత అనుకుంటేమాత్రం ఏంలాభం? సరే, బోడీ, నువ్వు మీ నాన్న చెయ్యిపట్టుకు నడవరా!” అన్నది భార్య. మణిలాలుముద్దపేరు బోడీ.

సూర్యుడు సంగ. సూర్యుడు ఉదయిస్తున్నాడు.

అరిపోనటానికి సిద్ధంగా ఉన్న నెగిడిముందు ఒకసన్యాసి శిష్యసహితంగా కూర్చుని ఉన్నాడు. ఉదయిస్తూ ఉన్న సూర్యునివంక అర్ధనిమిలితనేత్రాలతోచూస్తూ, బహుశా జపంచేసుకుంటున్నాడనుకుంటాను. జడ్డీగారు సపరివారంగా వచ్చి అక్కడ నిలబడ్డారు.

సన్యాసిని చూడగానే జడ్డీగారిభార్యకు భక్తికలిగింది. మెల్లగా భర్తతో—“చూడండి, సన్యాసునికి చాలాశక్తులుంటవట. వాళ్లు మీకీళ్ళనొప్పలు కుదర్చలేరా” అన్నది.

జడ్డీగారికి కీళ్ళనొప్పలు కొంచెం తగ్గినవనుకుంటాను. నవ్వుతూ—“కుదర్చవచ్చు. కాని, నాకు ఒకరోగంకాదుగా— అజీర్ణం, రక్తపుపోటు, మధుమేహం—” అన్నాడు.

‘అబ్బ, చాలిద్దరూ, మీదండకం తెగేదీకాదు!’ అన్నది భార్య. రోడ్లు అత్తకొంగులాగి— “మామగారు రోగాలపుట్ట!” అన్నది మెల్లగా.

జడ్డీగారికి ఆమాట వినపడింది. “ఏమిటి అన్నది? రోగాలపుట్ట!—కాని ఈపుట్టని రేవులోనుంచి కదిలించ లేకుండాఉన్నాను అమ్మాయి!”

“అయినా ఏమాట సాధుకు చూపించండి” అంది భార్య.

“ఏమిలాభం? ఒకటిపోతే ఇంకొకటివస్తుంది — ఈ దేహాన్ని ఏమీ మార్చలేముగా! వయసు మిగలటం మూలానే ఇదంతా” అన్నాడు. జడ్జీ నిస్పృహతో.

“అదీ నిజమే” అని భార్య సమర్థించింది.

కోడలు అత్తకు శాగా దగ్గరగా వచ్చి — “అయినా కొంతకాలం సుఖపడతారా! ప్రయత్నించి చూడ కూడదా?” అన్నది అగ్లీలత శానివ్యక్తంగా.

ఈలోపున సాధు ఆసనం త్యజించి, జడ్జీగారి భార్యవంకకు తిరిగి. “ఏంకావాలి అమ్మా” అని హిందీలో అడిగాడు.

“ఏమని చెప్పేది స్వామీ! మేము సంసారం, అన్నీ కావాలి” అన్నది ఆమె.

“అవును, ఆమాట నిజమే” అన్నాడు సాధు నవ్వుతూ.

“అంతా బోగస్” అని, మణిలాలు కొంచెం ఎడంగా పోయి సిగరెట్టుముట్టించే ప్రయత్నంలో ఉన్నాడు.

ఒక శిష్యుడు నెగడీలోనుంచి భస్మంతీసి ముగ్గురికీ బొట్టు పెట్టాడు.

‘ఒరే-బోడీ, ఇక్లారా’ అని తల్లి మణిలాలును పిలిచింది. మణిలాలు సిగరెట్టు జేబులో పెట్టుకుంటూ — “ఎందుకు?” అన్నాడు మహావిరక్తిగా.

“స్వాములవారు బొట్టు పెడతారు ఇక్లారా!”

ఇష్టంలేకపోయినా మణిలాలుకు రాకతప్పింది కాదు. బూడిదబొట్టు పెట్టించుకుని — “అంతా నేట్టి!-సరేనాన్నా! నీకుకూడా వీటిమీద నమ్మకం ఉందా?” అని తండ్రిని అడిగాడు ముఖం చిట్టించుకుని.

“అలా అనకు. పాపం చుట్టుకుంటుంది. పాపం! ప్రపంచానికి ఏమన్నా పాపం జరుగాల్సిఉంటే వీరివల్లనే జరుగుతుంది” అన్నాడు తండ్రి.

జడ్జీగారి భార్య నేలమీద కూలబడి, సన్యాసికి భర్తను చూపిస్తూ—“కీళ్ళనొప్పలతో మహాయాతన పడుతున్నారు. ఏమన్నా ఔషధం ఇవ్వండి స్వామీ!” అని అడిగింది.

జడ్జీగారు మందహాసం చేసి మరల ఆరంభించాడు. “ఒక్క కీళ్ళనొప్పిలే అనుకున్నారా? ముసలివాణ్ణి అయ్యాను. అబ్బేర్లం, కత్తుపోటు, మధుమేహం—”

మణిలాలు విసుగుతో—“నిజంగా, నీళ్లు వచ్చినకొద్దీ మతికూడకపోతున్నాడీ!” అన్నాడు.

జడ్జీగారి భార్య కోపంతో—“నువ్వు ఊరుకోరా బాబీ! నీకు తెలుసో తెలియదో, చిన్నప్పుడు నిన్ను బ్రతికించింది కూడా సాధువే!” అన్నది.

“ఇంకేం జాక్వర్ల కొంపమీదకు వచ్చింది, ఇక ప్రపంచంలో ఎవ్వరూ చావడు!”

“ఏమంటావురా అబ్బాయి?” అని సన్యాసి మణిలాలు వంక చూశాడు.

జడ్జీగారి భార్య ఆతురతతో—“వాడు కల్రవాడు. వాడి మాటలు తప్పుగా ఎంచకండి.” అని బతిమాలింది.

“గురువుగారికి ఎప్పుడూ కోపం రాదు. మీకేం భయం లేదు” అన్నాడు శిష్యుడు.

జడ్జీ “వాళ్ళు ఈ కాలంవట్లా కాదా? ఇలాంటి వేవీ నమ్మరు” అన్నాడు.

సన్యాసి మణిలాలు వంక చూసి మందహాసం చేశాడు. తర్వాత జడ్డీ వంకకు తిరిగి — “చూడరా అబ్బాయి! నీ రోగాల నన్నిటిని నేను కుదర్చగలను. కాయకల్పం చేసుకోవాలి!” అన్నాడు.

“ఇది ఎక్కడిది!” అన్నాడు మణిలాలు నవ్వుతూ.

“ఒక మాసం నువ్వు నా ఆధీనంలో ఉంటే మళ్ళీ కుర్రవాడిలాగా అవుతావు” అన్నాడు సాధు.

మణిలాలు నవ్వుతూ — “ఇంకేం, పోను ఎక్కవైంది!” అన్నాడు.

జడ్డీగారు ఎక్కడలేని భక్తితో — “అదే చేయండి స్వామీ! ఈ చివర నాలుగు రోజులన్నా సుఖంగా బతుకుతాను” అన్నాడు.

మణిలాలు వకీలు. భక్తిమీద అతనికి విశ్వాసం లేదు. అయిష్టంతో — “మీకూడా ఏమన్నా పిచ్చా నాన్నా?” అన్నాడు.

కేతకి అత్త వీపుగీరి భర్తకు వినపడేట్టుగా — “సాధువులికి సాధ్యంకాని దేముంది? అన్నీ చేయగలరు” అన్నది.

జడ్డీగారి భార్య రోదన స్వరంతో — “అదే చేయండి స్వామీ! ఈ ముసలితనంలో కీళ్లనొప్పలతో చాలా బాధ పడుతున్నారు” అని బతిమాలింది.

“ఐతే నేవు ఉడయం రండి. దాని ఏర్పాట్లన్నీ చేస్తాను” అన్నాడు సన్యాసి.

కాయకల్ప చికిత్సకు కావలసిన ఏర్పాట్లన్నీ అయినవి. ఒక మాసం భార్యనుగానీ, పిల్లలనుగానీ చూడకుండా చీకటి

గదిలో ఏకాంతంగా ఉండి, సన్యాసి చెప్పిన విధంగా నడుచు కోవాలట. మర్నాడు మణిలాలు—“నాకు ఇక్కడ ఉంటానికి ఎలా వీలొచ్చేస్తుంది? ఎల్లుండి కోర్టులో చాలా కేసులున్నవి. ప్లయింట్ల దగ్గర ముందే డబ్బు తిని కూర్చున్నాను. వెళ్లకపోతే బాగుండదు” అన్నాడు.

“అయితే పోరాడూ? కోడల్ని, మీ అమ్మనీ కూడా పెంటబెట్టుకు వెళ్లె.”

“ఏమిటిరా నువ్వు అనేది? కానిదేశంలో ఒంటరిగాణ్ణి చేసి కలకత్తా ఎలా వెళ్తాము?” అంటూ జడ్జిగారి భార్య వచ్చింది.

జడ్జిగారు మందహాసం చేస్తూ—“ఇవ్వాలి ఎంత పెన్ను తీసుకున్నా, ఒకప్పుడు నేను జడ్జిగా?” అన్నాడు.

“అయినా చ్రాణం ఎలా ఒప్పుతుంది?” అన్నది భార్య.

“ఒప్పేట్టు చేసుకోవాలి. చూడు, ఒక నూనం నేను నియమానుసారంగా చీకటి గదిలో కూర్చోవాలి: నువ్వు రోజూ సంగతులు చెబుసుకోవటానికి నా దగ్గరకు వచ్చి సంసార తాపత్రయాలు చెబువుతూ వుంటే ఎలా? నా మనస్సు కునుకుగా ఉంటుందా?”

“ఊచాలంటే బాగానే ఉంటుంది” అన్నది భార్య.

“అదే మీలో ఉన్న రోగం!” జడ్జిగారు విరక్తితో అన్నాడు—“ఆసలు ఆడవాళ్లకున్న రోగం యిదే; నమ్మకం ఉండదు! మీరు కలకత్తా వెళ్ళిపోండి. ఇక్కడ గుమాస్తా ఉంటాడు అతను రోజూ స్వామిని కనుక్కుని మీకు ఉత్తరం రాస్తూ ఉంటాడు.”

“ఏమిరా బోడీ ఏమంటావు?” అన్నది కొడుకును మధ్యన రైని చేసి.

“అసలు ఇది రేపెట్టింది నువ్వు. నువ్వే సంబాళించుకో.”

“నా కిలాంటి పిచ్చివాటిమీద నమ్మకం లేదు” అన్నాడు కొడుకు. జడ్డీ — “చదవేస్తే ఉన్న మతిపోయింది నీకు! యయాతి కథ ఎప్పుడిన్నా విన్నావా?”

“కథకి కాళ్లుండవు——”

“నిజంగా జరగకపోతే అసలు కథే పుట్టదు.”

“మీ రెంటిన్నా చెప్పండి, నాకు నమ్మకం లేదు.”

“సరేగాని, మేముంటే ఏమండీ?” అని అడిగింది భార్య.

“ఇదే ఉన్న చిక్కు. నేను ఎంతచెప్పినా మీకు నచ్చదు. ఈ నాలుగు రోజులన్నా ఆరోగ్యంగా బతుకుదామంటే మీరు ఓర్వలేకుండా ఉన్నారు.”

“సరే మీ ఇష్టమొచ్చినట్టు చేసుకోండి” అన్నది భార్య అలుకతో.

ఇక విధిలేక జడ్డీగారిని హరిద్వారంలో వదిలి పెట్టి, ఆ రాత్రి బండికి అందరూ కలకత్తా వెళ్ళిపోయారు. స్వాముల వారిని కబుర్లు కనుక్కుని ఉత్తరాలు రాయటంకోసం గుమాస్తా అక్కడ ఉండిపోయాడు.

కాయకల్ప చికిత్స ఆరంభమైంది. జడ్డీగారి భార్య మన శ్వాంతికిగాను రోజూ ఉత్తరంద్వారా గాని, తెలిగ్రామ ద్వారాగాని కబుర్లు రానారంభించినవి. మొదటి రిపోర్టులు:

“చికిత్స ప్రారంభమైంది. సాధుగారు శ్రమ లెఖించెయ్యకుండా చికిత్స చేస్తున్నారు.” ఇలా నాలుగైదు రిపోర్టులు

వచ్చినాక—“చికిత్స ఫలితం ఆశాజనకంగానే ఉంది” అని ఒకమాటు వచ్చింది.

“శరీరంలో క్రమంగా బలం వస్తున్నది. రక్తనాళాల్లోనూ కొత్తస్ఫూర్తి కలుగుతున్నది.” అని ఇంకో రిపోర్టు.

మాసాంతాన వచ్చిన రిపోర్టు ఆశాతీతంగా ఉన్నది. గుమాస్తా రాస్తున్నాడు :

“చికిత్స ప్రారంభించినప్పుడు కట్టుడు దంతాలు తీసి వేశాడు. ఇప్పుడు వాటి చోట్లో కొత్త దంతాలు పుట్టుకు వస్తున్నవి. నెరసిన వెంట్రుకలు రాలిపోయి నల్లని వెంట్రుకలు మోసులెత్తినవని సాధుగారు చెబుతున్నారు.”

తర్వాత క్లుప్తంగా ఉన్న ఉత్తరం వచ్చింది. “ఫలితం ఉత్సాహకరంగా ఉంది.”

దీని తర్వాత మూడురోజులవరకు ఉత్తరం పత్రం లేదు. ఇంట్లో వాళ్లంతా అదుర్దాపడుతూ ఉండగా ఈ కింది టెలిగ్రాము వచ్చింది :

“రేపు ఉదయం బండికి హారా స్టేషనులో దిగుతాము మీరందరూ బండి దగ్గరకు రండి.”

టెలిగ్రాము చూచి మణిలాలు చప్పించాడు. తల్లితో —“నేను చెప్పలేదా, అంతా దగా!” అన్నాడు.

“ఏదో ఒకటి బాబూ! రేపు ఉదయం బండి సిద్ధంగా ఉంచు!” అని తల్లి వెళ్లిపోయింది. అత్త వెళ్లిపోగానే కేతకి వచ్చి—“ఏమండోయి నిన్న మనం చూసి వచ్చిన చీర తీసుకురండి. రేపు అది కట్టుకునే నేను స్టేషనుకు వస్తాను” అన్నది.

“ఇదిగో, నాకు ఎక్కువ తీరికలేదు. నన్ను ఎక్కువగా వేధించావంటే, కాయకల్ప చికిత్స చేసుకుని ముసలివాణ్ణివుతాను” అన్నాడు మణి.

“కాయకల్ప చికిత్సకు ముసలివాళ్ళుకూడా అవుతారా?”

“ఎందుకు కారూ! కుర్రవాళ్లు కాగలిగితే ముసలివాళ్లు కాలేరా?”

“అలాగే అవుతారని తెండి! మీరు కోట్లనుంచి వచ్చేటప్పుడు చీరై తేవటం మరచిపోయారా?” అన్నది కేతకి.

“ఇదిగో, నీకూ నాకూ మూడు గోజులు దాకా మూగ నోము!” అన్నాడు మణి.

“చాలాండి!” అన్నది కేతకి కనుబొమలు ఆడిస్తూ.

అనుకున్నది ఒకటి, జరిగింది ఇంకొకటి.

నిర్ణయించుకున్న దినానికి ఒకరోజు ముందుగానే, అందరినీ దిగ్భ్రమ చెందించాలనే ఉద్దేశంతో జడ్జి మదన మోహనశాస్త్రి కలకత్తా బయలుదేరాడు! 57 సంవత్సరాల వృద్ధుడు కాయకల్ప మహిమవల్ల 25 సంవత్సరాల యువకుడై నాడు. అచ్చగా కొడుకు మాదిరిగా ఉన్నాడు. ఇద్దరినీ ఒక్కచోట నిలబెట్టితే, తండ్రి ఎవరో, కొడుకు ఎవరో తెలుసుకోవటం కష్టం. కవలపిల్లల్లాగా ఉంటారు.

హఠాత్ స్టేషనులో దిగి మదనమోహనుడు కుర్రవాళ్ళలాగా ఈలవేయ నారంభించాడు. ఒకళ్లిద్దరు దొరసాస్లు ప్లాటుఫారం మీదనుంచి పోతూ ఉంటే మందహాసం చేసి కన్నుకూడా గీటాడు. తర్వాత గుమాస్తా వంకతిరిగి పకపక నవ్వుతూ — చూడు స్కూర్! నేను ఒక్కణ్ణీ ఇంటికి

పోతాను. వాళ్లు నన్ను గుర్తిస్తారో నేనో చూడాలి! నువ్వు బబాదు పనులు చూసుకుని, గంటా గంటన్నర అయినా కి ఇంటికిరా” అని చెప్పాడు.

గుమ్మాన్త వెళ్లిపోయినాక ఆయన ఒక్కడే యింటికి బయలుదేరాడు. అప్పటికి పొద్దు ఆట్టేలేదు; మెల్లెక్కి సరాసరి భార్య గదిలోకి పోయినాడు. కేతకి వాకిలివైపుకు వీపుపెట్టి ఏదో పనిలో నిమగ్నురాలై ఉంది. మేలిముసుగు కూడా జారిపోయింది. బూట్లు చప్పుడు విని తిరిగి చూసి— “ఏమండీ, చీరె తెచ్చారా?” అని అడిగింది—

మదనమోహన బాబు చకిత్తుడై నాడు. ముసుగు లేకుండా కోడలు పెళ్ళిచూసాలా మాట్లాడలేదు! ఏమిటి చిత్రం? ఆయన సిగ్గుపడి వెనక్కి తిరిగాడు.

“వెనక్కు తిరిగారు, చీరె తెలేదు కదూ? మాట్లాడక పోతే తప్పించుకోవచ్చు ననుకున్నారా?” అంది కేతకి మళ్ళీ.

మతిపోయిందా ఏమిటి కోడలికి? ఇలా అంటుండేమిటి?

ఆయన సవాదివ్వకుండా భార్యను వెతుక్కుంటూ బయలుదేరాడు. వెనకనంచి కోడలు ఇలా అంటున్నది—

“పారి పోతున్నారే. అమ్మ దగ్గరకే కాదూ? కానీ లెండి.”

శివ, శివ! ఇవి మామను అనవలసిన మాటలేనా?

ఒక్క గదిలో భార్య కళ్ళుజోడు పెట్టుకుని ఏదో వ్రతానికి గామాలు వత్తులు చేసుకుంటూ వుంది. బూట్లు చప్పుడు విని, కళ్లు ఎత్తకుండానే — “ఇవ్వాళ యింత ఆలస్యమైందేమిరా బోడీ?” అంది.

ఈ మాటలు మదనమోహన బాబుకు ఉత్సాహ కలిగిం

చినై. భార్యను దిగ్భ్రమ చెందించాలనే ఉద్దేశంతో పక పక నవ్వాడు. నవ్వు విని, భార్య తల ఎత్తి, కళ్ల అద్దాల పైగా చూస్తూ — “ఎందుకురా నవ్వుతావు?” అని అడిగింది.

ఏమిటి వీళ్లు అనేది! కాయకల్ప చికిత్సతో ఇతను మణిలాలు అయినా? ఏమిటి? భార్యకూడా గుర్తించలేదే! నలభై సంవత్సరాలు కాపురం చేసిన భార్య గుర్తించక పోతే ఇక గత్యంతర మేమిటి? ఎంత చిక్కులో పడ్డాడు వీళ్లు గోలచేస్తే నాకర్లు వచ్చి దేశశుద్ధి చేయరు కదా? ఇంటివాళ్లే గుర్తించ లేకపోతే వాళ్లు మాత్రమేలా గుర్తిస్తారు? ఇప్పుడే పుట్టుకువస్తున్న వారి తలవెంట్రుకలు ఒక్క మాటుగా నిక్క పొడుచుకున్నవి! ఇక ఉపాయం?

మదనమోహనుడు అక్కడినుంచి బయలుదేరాడు. రోడ్డుమీద నిరీక్షిస్తూ, గుమాస్తా వచ్చినాక ఏదో ఒకటి చేద్దామని నిశ్చయించుకున్నాడు. నరంజాలోకి వచ్చేవరకు కేతకి “ఏమండీ, రేపు ఉదయమన్నా తెస్తారా?” అంటూ మదనమోహన బాబుకు అడ్డు వచ్చింది.

“ఏమిరా బోడీ, రేపు వారు ఎన్ని గంటల బండికి వచ్చేది?” అంటూ భార్య వెనకనుంచి వచ్చింది. ఇద్దరినీ లౌక్యంగా తప్పించుకుని మెట్లు దిగుతూ ఉండగా మణిలాలు దుస్వప్నం మాదిరిగా ఎదురుపడి — “ఎవరు నీవు?” అని అడిగాడు.

మెట్లమీద బాగా చీకటిగా ఉంది. మదనబాబు అస్సుటంగా — “నేనే” అన్నాడు.

మెల్లగా జవాబివ్వటం చూసి మణిలాలుకు సందేహం కలిగి—“నే నంటే ఎవరు?” అని అడిగాడు.

“క్లయింటును” అన్నాడు మదనబాబు. ఈ మాట అతనికి తెలియకుండానే నోరు జారింది. ఇతను స్త్రీడరుకదా, క్లయింటు అంటే తప్పకుపోవచ్చు అని అతని అచేతన మనస్సుకు తట్టి ఉంటుంది.

“ఏమిటీ నా క్లయింటువా?” అని మణిలాలు దగ్గరకు వచ్చి—“నన్ను టోపీ వేయాలనా?” అన్నాడు.

మదనబాబుకు మతి పోయింది. అలానే నిలబడి పోయాడు. గుండెలు దడదడ కొట్టుకొంటున్నవి. ఆఖరికి కొడుకు చేతిలోనే దెబ్బలు తినవలసివస్తుందా ఏమిటి?

“అక్కడే నిలబడు. ఒక్క అడుగు కూడా కదలకు” అని మణి నొకర్ను కేక వేశాడు.

“అయ్యా!” అంటూ వచ్చాడు నొకరు.

“పోలీసు స్టేషనుకుపోయి రిపోర్టుచేసిరా.”

మదనబాబు కళ్ళనీళ్ళపర్యంతమై—“నన్ను గుర్తించ లేదా నాయనా, కాయకల్ప చికిత్సతో నే నిలాగయ్యాను. నేనే నీ తండ్రిని; మదనమోహనరాయని” అన్నాడు.

“వాళ్లు దగ్గర పెట్టుకుని మాట్లాడు. నా తండ్రివిగా?”

ఈ గోలవిని, జడ్జిగారి భార్య, కేతకీ వరండాలోకివచ్చి నిలబడ్డారు.

“ఏమిరాబోడీ, ఏమిటీగోల?” అన్నది మణిలాలు తల్లి.

“ఇంకా ఏముంది? ఎవడో దొంగ ముండాకొడుకు—”

“ఏమిటీ? దొంగా?”

“కాక ! మీరు నిద్రపోతున్నారా ఏమిటి?”

“దొంగ క్రిందకివస్తే మేము ఏమిచేస్తాము?”

“క్రిందకి రావటం ఏమిటి? పైనుంచి దిగివస్తుంటే?”

“అదేమిటిరా! నువ్వేగా ఇప్పుడు పైనుంచి దిగిపోయింది.”

“నేనా? నేను ఇప్పుడుకాదు కోర్టునుంచి రావటం! వీడు మా నాన్నట!”

“ఛీ, ఛీ నువ్వనేది ఏమిటిరా !”

మదనమోహనుడు కొంచెం ధైర్యం తెచ్చుకుని “నిజమేరా అబ్బాయి! నేను మీ తండ్రీనే” అన్నాడు.

“మల్లీనా!” అన్నాడు మణి.

పైనున్న జడ్జిగారి భార్యకు క్రిందవాళ్లు సరిగా కనపడటం లేదు—“అబ్బో నీవేషంతో వచ్చాడో ఏమిటా? నేను ముసలిదాన్నయి గుర్తించలేకపోయినా! అమ్మాయి చాలా సేపు మాట్లాడిందే!” అని క్రిందకు దిగివచ్చింది. వెంట కేతకి కూడా వచ్చింది.

“ఇటు తిరగమనరా, బోడీ! ముఖం చూస్తాను.” అన్నది జడ్జిగారిభార్య. ఒకరు చెప్పనక్కరలేకుండా మదనమోహనుడు భార్యవైపు తిరిగి కాళ్లుపట్టుకునే భంగిమలో—“అమ్మీ, నన్ను గుర్తించలేదా? నేనే—” అన్నాడు.

మేలిముసుగు కాస్త తొలగించి కేతకి మామనుచూసి, నాలుక కొడుక్కుంది. జడ్జిగారి భార్య వెనక్కుపోయి—“ఛీ ఛీ—ఏమిపోయే కాలమొచ్చిందిరా నీకు.” అన్నది.

భార్య సమర్థించకపోవటం చూసి మదనమోహనుడు;

కొడుకునై పుకు తిరిగి-“ఎందుకు ఇలా ఆడిస్తావు నాయనా! నేను మదనబాబునున్నా.” అన్నాడు.

“ఎలా ననుక్కుంటామురా బోడీ! సరిగ్గా నీ మాదిరి వేషం వేసుకు వచ్చాడు. కోడలు కూడా మోసపోయింది,” అన్నది తల్లి. “నీ కాళ్ళి పట్టుకుంటాను అమ్మో?” అని మదనబాబు భార్యనంకకు తిరిగాడు.

“ఛీ, ఛీ-పాతిక సంవత్సరాల కుర్రవెధవ, నా...”

“వీడు బాగా ఆచూకీ తీశాడు అమ్మా! కాయకల్ప చికిత్సతో మారిపోయాడని నమ్ముతారని నా వేషంతో వచ్చాడు. ఎంత దొంగ ముండాకొడుకు” అన్నాడు మణి.

మదనబాబు నిరాశచెంది నేలమీద కూలబడ్డాడు. పోలీసులు వచ్చారు. నౌకరు కుర్చీ తెచ్చివేశాడు. జడ్జిగారి భార్య, కేతకీ చాటుకుపోయి నిలబడ్డారు.

ఇక సైక్లరు కుర్చీమీద తీరిగ్గా కూర్చుని “ఏమిటి సంగతి?” అని అడిగాడు.

మణిలాలు హరిద్వారయాత్ర దగ్గరనుంచి ఇప్పటి వరకు జరిగింది అంతా చెప్పాడు. తర్వాత “చూడండి, ఈ దొంగ వెధవ మోసపుచ్చటానికి ఎంత ఎత్తువేశాడో!” అన్నాడు.

“కాక” అని ఇక సైక్లరు మదనబాబు దగ్గరకువచ్చి- “జుట్టు, పెట్టుకున్నరకంగాడందే!” అంటూ పట్టుకున్నాడు. “అబ్బ! ఇక సైక్లరుగారూ, నేను వంచనచేయటానికి వచ్చినవాణ్ణికాను. వీళ్ళను కొంచెం గమ్మత్తుచేయాలని ఒక రోజు ముందుగా బయలుదేరి వచ్చాను. అసలు మదన బాబును నేనే!” అన్నాడు.

“ఒకరోజు కాదు, ఒక ఘంట ముందుగావస్తే తప్పించుకోవోయ్ వాడివి!” అన్నాడు ఇకాస్సుక్తరు.

ఇంతలో గుమాస్తావచ్చి—“ఏమండీ బాబుగారూ, నేల మీద కూర్చున్నారేందుకూ?” అని అడిగాడు.

“చూడు సర్కార్, నిన్ను వదలిపెట్టి వచ్చినందుకు నాకు ఎంత శాస్తీఅయిందో! పిచ్చు నన్ను సమ్మటమే లేదు.” అన్నాడు మదనబాబు.

గుమాస్తా మణిలాలునంకకు తిరిగి—“పోలీసుల్ని పిలిచారేందుకు చినబాబుగారూ?” అన్నాడు.

వ్యవహారం తలక్రిందులపటంచూసి మణిలాలు విస్తుపోయి నుంచున్నాడు.

“అసలు మేము రేపు రావలసింది. ఇంట్లోవాళ్ళందరినీ దిగ్భ్రమ చెందించాలనే ఉద్దేశంతో బాబుగారు ఇవ్వాలే వచ్చారు. వచ్చినందుకు బాగానే జరిగింది.” అన్నాడు గుమాస్తా.

“చూడు సర్కార్! నా భార్యకూడా నన్ను గుర్తించలేదు. నన్ను ఎంత అవమానించారనుకున్నావు?” అన్నాడు మదనబాబు. గుమాస్తా పోలీసులవంకకు తిరిగి—“తమరు ఇక దయచేయవచ్చు” అని అన్నాడు.

పోలీసులు వెళ్ళిపోయారు. వెళ్ళిపోయే ముందు—“మా దేమీ తప్పులేదు. మణిబాబే మమ్మల్ని పిలిపించాడు.” అని చెప్పిపోయారు.

మదనబాబు ఊరుకోలేదు. గుమాస్తాతో—“అదృష్టవశాత్తు నువ్వు వచ్చావు సర్కార్! లేకపోతే ఈ నాలుగు

వీచులూ లాగేసి పోయేవాడు!” అని తల తడుముకున్నాడు
‘చాల్లెండి, అయినగోల!’ అని మణిలాలు తండ్రిని
పిలుచుకుని ఇంట్లోకి తీసుకుపోయాడు.

*

*

*

మణిలాలు తన గదిలోకి పోయాడు. కేతకి సిగ్గుతో తల
ఎత్తనేలేదు. మణి భార్యదగ్గిరకిపోయి—“ఎందు కలా
ఉన్నావు?” అని లాలించాడు.

“పాడు కాయకల్పం! ఎంత గోల అయిందనుకున్నారు!
కాసేపుంటే చేయి కూడా పట్టుకునేదాన్ని.”

ఇటు జడ్డిగారిభార్య, భర్తకాళ్లు పుచ్చుకుని—“చేసిన
తప్పును తీమించండి. కాని మీరు నాకు అక్కర్లేదు. మళ్ళీ
ముసలివాళ్ళయిరండి. నేను యాభై సంవత్సరాలదాన్నీ,
మీరు పాతిక ఏళ్ళ వారూ అయితే లోకులేమంటారు?
కావలిస్తే నేను చచ్చిన తర్వాత కాయకల్ప చికిత్సచేయిం
చుకుని మళ్ళీ ఇంకో పెళ్లి చేసుకోండి” అని ప్రారంభించింది.

మర్నాటికి పట్టణమంతా గోల.

ఎలా దొరికిందో తెలియదుకాని మర్నాటి దిన పత్రి
కల్లో వీరి ఇద్దరి బొమ్మా పడింది. ఇంగ్లీషు పత్రికలు పెద్ద
పెద్ద హెడ్డింగు పెట్టినవి—

“ఆప్టర్ ఎఫ్ డబ్ల్యు ఆఫ్ ‘కాయకల్ప’ ట్రీట్ మెంట్
యాన్ ఇండియన్ కపుల్-25 Vs 50”

దేశవాళీ పత్రికలు—“కాయకల్ప చికిత్స ఫలితం : 25
ఏళ్ళ భర్తా, 50 ఏళ్ళ భార్య.—హుర్రే!”

(విజయగుప్త)

కొరతను పద్దనక్క

నాకు మొదటినుంచి పరిశుభ్రత అంటే ఇష్టం. గదిలో ఫర్నిచరుదగ్గరినుంచి వేసుకునే గుడ్డలవరకూ శుభ్రంగా ఉంచటానికి ప్రయత్నిస్తాను. నాకీ అలవాటు చిన్నతనంనుంచి ఉండేదట. ఈ సంగతి సమయోచితంగా మా ముసలి నాకరు నా చెవిని వేస్తూ ఉంటాడు. ఇలాంటి నాకు గోవిందఘటక్ లాంటి స్నేహితు డెలా దొరికానో చెప్పటం కష్టం. అతను కేవలం నాకు విరుద్ధం. గోవిందు అందవికారి కాడు; ఎర్రగా ఉంటాడు. కాళ్ళకి స్లిప్పర్లు, వంటికి రెడీమేడు చొక్కా; ధోవతిమాత్రం ఎప్పుడుచూచినా పది పన్నెండు రోజులక్రితం కట్టుకున్నట్టుగా ఉంటుంది. నేను కనపడితే చాలు అమాంతంగా నా మెడవాచేసుకుని 'ఏంబ్రదర్! విశేషాలేమిటి?' అంటూ వేలాడబడతాడు. అతను తాకితే నా శరీరం గగుర్పొడుస్తుంది — ఓతట్ట చెత్తాచెదారం నా నెత్తిని కుమ్మరించినట్టుగా ఉంటుంది. ఇట్లా ఉన్నప్పటికీ నేను లోలోపల గోవిందుని ప్రేమిస్తాను. కాని మనసులోని పాపంలాగా ప్రజలకంటబడనీయకుండా ఉంటానికిమాత్రం ప్రయత్నిస్తాను.

గోవిందు ఎవరు? ఏమి చేస్తాడంటేమాత్రం నేను వివరాలు చెప్పలేను. గోవిందు చిన్నతనంలో నాతో చదివాడు. ఆ తర్వాత అతను పుగాకు బేరం మొదలుకొని పూజారిత్వం వరకు అన్ని వ్యాపారాల్లో దళారీపనిచేశాడు. ప్రస్తుతం అతను ఒక కామవర్గకమందులకం పెనీకి ఏజంటుగా పనిచేస్తున్నాడు.

సాయంత్రం పని పూర్తికాగానే సినీమాతారలతో ఇంటర్ వ్యూలుచేసి, ప్రచురించి తద్వారా భాషాసేవకూడా చేస్తున్నాడు. మరీ డబ్బుకు యిబ్బంది వచ్చినప్పుడు నాదగ్గరి కొచ్చి, 10 పట్టుకుపోతూఉంటాడు. అతను నా గదికొస్తేనే చాలు నాకానందం. ఒకేమాటలు వీధిభగవతం, సినీమా, నర్కసు చూసినట్టే ఉంటుంది.

*

*

*

అవాళ ఉదయమే వచ్చాడుగోవిందు. కాసేపు మామూలు ధోరణిలో వాగి 'టేబిలు శుభ్రంగా ఉండే!' అని దాని మీద రెండుకాల్లా పెట్టి డబ్బాలో సిగరెట్టు తీసి కాలుస్తూ "ఓ వెయ్యిరూపాయలు అవసరమోయ్!" అన్నాడు.

"ఏందుకోయ్, అన్నిరూపాయలు?" అన్నాను నేను ఆశ్చర్యంతో.

"చెప్పితే ఇస్తావా?"

"నిజం చెప్పితే?"

"రేసుకు పోవాలి. బ్రహ్మాస్త్రంలాంటి 'టిప్' ఒకటి దొరికింది నాకు. అది గుజ్జుంకాదు తుపాకిగుండు. నిన్న బీచికి పికాదపోయాను; అక్కడ కనపడ్డాడు జాకీముండా కొడుకు. వాణ్ణి బ్రహ్మాండంగా ఎత్తిపారవేశాను. ఇక మన దానిముందు, గుజ్జులు కాదుగదా కారుగూడా పనికిరాదు"

"గుజ్జుంపేద?"

గోవిందు మూతి వంకరగా తిప్పి — "ఉహూ, పేద చెప్పటం కుదరదు. నువ్వేమన్నా కాయదలుచుకుంటే నా చేతికివ్వు. డబ్బు అక్కడ ఊరకనే పడిఉంది—మనం ఏరి

తెచ్చుకోవటమే తడవు! ట్వంటీ టు వన్' అన్నాడు.

నేను ఇరవై రూపాయ లిచ్చాను. చెరి పదీకాయమని. గోవిందు ఆ ఇరవై రూపాయలూ, ఒక గుప్పెడు సిగరెట్లూ పున్నుకుని వెళ్లాడు.

ఆ తర్వాత నాకు రెండుమూడురోజులకు కనపడ్డాడు. బజారులో కనపడటమే తరువాత నామెడ వాటేసుకుని— “బ్రదర్ నువ్వేమీ అనుకోమాకు; నా తప్పు యిందులో ఏమీలేదు” అన్నాడు.

“ఏమి జరిగిందేమిటి? అల్టో రన్ అయినా?”

“ఉహూ, సగందూరానికి వచ్చి వెల్లకిలాపడి చచ్చింది. ఎదిరిగుట్టంవాళ్లు మందుపెట్టించారని అనుమానం” అని వెళ్ళిపోయాడు.

నేను క్లబ్ కుపోయి రేసుల్లో పాల్గొంటూఉండే ఒక మిత్రుణ్ణి కనుక్కన్నాను. అతను ఆశ్చర్యపోయి—“లేదే! 1911 లోనో 12 లోనో అమెరికాలో ఒక గుట్టు అలా చచ్చింది” అన్నాడు.

ఒక వారమైనాక మళ్ళీ నాకు గోవిందు కనబడితే “నన్నలా మోసం ఎందుకు చేశా”వని అడిగాను. అతను బలవంతాన నవ్వుతెచ్చుకుని—“ఏమి చెయ్యమంటావు భాయీ! నీదగ్గర డబ్బుతీసుకుని వచ్చానో లేదో కాబూలీవాడు పట్టుకున్నాడు. అవి కాసిసీ వాడికి సమర్పించుకుని వళ్లు చెడకుండా తప్పించుకున్నాను” అని గోవిందు ఎవరినో ఉద్దేశించి—“ఏయ్! ఒకమాట!” అని కేక వేస్తూ వెళ్ళిపోయాడు! అతని అవస్థ చూచి నవ్వుకుంటూ నేను ఇంటికొచ్చేశాను.

ఈమధ్య నేను కొన్నాళ్లు ఇంటిదగ్గర లేను. మా ఊరు పోయి తిరిగి వచ్చాను. నేను ఇంట్లో అడుగుపెట్టానో లేదో “కొంచెం ఆగు బ్రదర్ ! నేను వీడికి కొలతలిచ్చి మాట్లాడతాను” అనిగోవిందు నాకు మాట్లాడటానికి వ్యవధి ఇవ్వకుండానే టైలరుకు కొలతలిచ్చి పంపేసి — “నేను వాడి పాపుకే పోతూఉంటే దోవలో కలిశానోయ్ ! మళ్ళీ అంతిదూరం పోవటం ఎందుకని ఇక్కడికి తీసుకొచ్చి కొలతలిచ్చి పంపివేశాను” అన్నాడు.

“ఏమిటి వ్యవహారం? నీ కెప్పుడూ గుడ్డలుకుట్టించే ఆలవాటులేదుగా?” అన్నాను.

గోవిందు ముఖానచమట తుడుచుకోటానికి రుమాల కోసం వెతికాడు కాని జేబులో దొరకకపోవటంవల్ల ధోవతి కొంగుతో తుడుచుకుని — “కొత్తవిజన్నీ ఒకటి సంపాదించానోయ్ ! కొంత పటాటోపం లేకపోతే అదినడిచేటట్టులేదు. ఈరోజుల్లో అట్ట చూసి కాదూ వుస్తకాలు కొనేదీ?” అన్నాడు.

ఆతర్వాత గోవిందు కాసేపు హస్సుకొట్టి వెళ్ళిపోయాడు.

మళ్ళీ గోవిందు నాకు కొన్నిమాసాలు కనబడలేదు. నేనూ నావ్యవహారాల్లో ఉండి అతనిసంగతే మరిచిపోయాను.

ఒకనాటి ఉదయం నేను ఆఫీసుకు బయలుదేరబోతూ ఉండగా జవాను ఒకడు వచ్చి నాకు 250 రూపాయలకి బిల్లు ఇచ్చాడు, బట్టలమకాణంది. నాకేమీ అర్థంకాలేదు. బిల్లు పొరపాటున వచ్చిందేమోనని చూశాను — పొరపాటేమీలేదు; నాపేరు, చిరునామాతోసహా స్పష్టంగా రాసి

ఉంది దానిమీద. నా కాశ్చర్యం వేసి సర సరి గుకాణానికి వెళ్ళి—“ఇదేమిటి? మీకొట్టుమొహంగానీ, మీ మొహంగానీ నే నెరగను. నా పేర ఈబిల్లెందుకు పంపారు?” అని అడిగాను.

“అదేమిటండీ! మీయింటికి మనిసిని పంపి కొలతలు తెప్పిస్తాని. మీరే స్వయంగా వచ్చి మూడునూట్లు తీసుకు పోతిరి. పైగా ఏమీ ఎరగనంటారేమిటి?” అన్నాడు పాపువాడు.

నేను అప్పకోలేదు. పా పతను దర్జీని విలిపించి అడిగాడు. దర్జీ నావంక ఎగాదిగా చూచి ‘నేను ఈపేరుగల వ్యక్తి యింటికిపోయి కొలతలు తెచ్చినమాట నిజమేగాని ఆ వ్యక్తి ఈయనకాదు’ అన్నాడు.

నేను దర్జీని గుర్తించాను. ఇతనే గోవిందు కొలతలు తీసుకుపోయింది. అప్పుడు బోధపడింది నాకు—గోవిందు చేసిన పని. వాడు నా పేరుతోపాటు నా యిల్లుకూడ ఉపయోగించుకున్నాడు కొలతలకు. గోవిందు ఈపనిచేస్తాడని నే నెప్పుడూ అనుకోలేదు. కారణం, వాడికి గుడ్డలు కావలిస్తే అప్పుడప్పుడూ నావి ఎత్తుకుపోతూ ఉండేవాడు! ఏం చేయాలి ఇప్పుడూ?

నాకు రెండేమార్గాలు కనిపించినై —డబ్బు కట్టడమో, లేక గోవిందుని జైలుకి పంపించడమో! నేను పాపువాడితో ప్రస్తుతం, ఆగమనిచెప్పి గోవిందు గదికి పోయాను. అక్కడ వాడు లేడు. ప్రక్కవాళ్ళని విచారిస్తే అందరిదగ్గరా అప్పులుచేసి రెండుమూసాలకిందటే ఎటో వెళ్ళిపోయాడని.

తెలిసింది. ఏం చేసేదీ? విధిలేక బిల్లు నేనే చెల్లించాను. నాకు వాడిమీద మహాకోపం వచ్చింది—ఈతపా కనబడితే వాడిచవులు చేతితో కాకపోయినా—మురికి అవుతై—చిమటాతోనన్నా మెలివేయాలనుకున్నాను; ఇదేనా స్నేహితుడు చెయ్యాల్సిన పని?

చూకాలావరకు గోవిందు నాకు కనపడలేదు. ఆమధ్య ఎప్పుడో నేను స్నేహితుడితోపాటు కాదులో పోతూపోతూ ఒకమాటు అతన్ని చూశాను. అప్పుడు గోవిందు కొంత మంది భక్తబృందాన్ని వెంటవేసుకొని రామదాసుకీర్తనలను పాడుతూ భద్రాద్రికిపోయే యాత్రికులకి చలివేండ్రలు పెట్టడానికి కామాలు చందాలు వసూలుచేస్తున్నాడు. దిగిపోయి వాణ్ణి పట్టుకుందామా అనుకున్నాను ఒకమాటు. కాని మనమే అల్లరి అవుతామని తర్వాత మానుకున్నాను.

నే నంతటితో ఊరుకోలేదు, ఆ సాయంత్రం వాడి గదికి పోయి విచారించాను; లేడు. వాడిని ఎరిగిన ఒకరిద్దరిని కనుక్కున్నాను—మాకు తెలియదన్నాడు ఎక్కడ వుండేదీ.

*

*

*

బెంగాలీభాషాలో గడిచిన నే నొకనాడు పీపుల్సు పార్కుకుపోయి కాసేపు తిరిగి అక్కడ ఓ బెంగాలీమీద కూర్చున్నాను. ఎరిగినవారెవరన్నా కనబడతారేమో కాసేపు హస్సుకొట్టుదామని చుట్టూచూశాను. ఎవ్వరూ కనబడలేదు. కాని నా చూపునుమాత్రం ఒక ఆంగ్లోఇండియన్ అరికట్టాడు. అతను పడమటివైపు వాకిలినించి పెరాంబులేటరు ఒకటి తోసుకుంటూ వస్తున్నాడు. ఆబండి

నిండా పిల్లలు. ఇంకా కొంద రతని చేతులు పట్టుకుని, కొందరు మెడ పట్టుకుని వేలాడబడుతున్నారు. నాకే గాఢ రావేసింది అతనిస్థితి చూసి. ఆంగ్లోఇండియన్ లలో అనెం ప్లాయిమెంట్ ఉన్నదని గోల:—ఇలా ఎంప్లాయ్మెంట్ ఉన్న వాళ్ళకి వేరేపనులు చేయడానికి తీరికమాత్రం ఎక్కడిది? అనుకున్నాను.

ఆ వ్యక్తి దగ్గరకి వచ్చాడు. అతనికి కొంచెం వెనకాలే, అతని మేం సాహెబ్—నల్లగా లావుగా—55, 60 ఏళ్ళకు మధ్యఉంది—ఏదో పుస్తకం చదువుతూ మామక్లేలాగా ఊగులాడుతూ వస్తోంది. ఆమనిపి. మొహం చూస్తేనే రత్న గర్భ అని చెప్పవచ్చు. పూర్వకాలంలో మహాపురుషుల భార్యలుమాత్రమే శతపుత్రవతులదేవారట—బహుశా వారుకూడా చూడటాని కిలాగే ఉండేవారుకామాలు. లేక పోతే అంతమందిని ఎలా అదుపుచెయ్యగలిగేవాళ్ళు? మహిషాసురమర్దనిలాగా ఉంది రూపం!

పిల్లలతో నానా అవస్థలుపడుతూ ఆ వ్యక్తి ఇంకొంచెం దగ్గరికివచ్చాడు. అరే! వాడు గోవిందే. ఆరి ఖర్మ! వాడి వంటిమీది కోటూ, పంట్లమూ వొదులువొదులుగా ఉన్నై—బహుశా ఇతర్లసొత్తునుకుంటాను. కాళ్ళకు సిపాయి బూట్లూ, నెత్తిన హెల్మెట్లూ, ఏమిటీవేషం?

గోవిందు నన్ను చూశాడు. ఆచూపు చాలా పాథటిక్ గా ఉంది, బహుశా నరకంలో పాపులుకూడా దాంతే వంక ఇలాగే చూసి ఉంటా రనుకుంటాను. గోవిందు ఇద్దరిముగ్గురి పిల్లలచేతులులాగి, వదిలించుకొని నాదగ్గరకువచ్చి—‘god!

నను రక్షించుబ్రదర్!” అన్నాడు:

“ఏమిటీ వ్యవహారం! ఈ నల్లదొరసానీ, పిల్లలూ నీ కెక్కడ దాపురించాడు?” అని అడిగాను.

“తుమించు బ్రదర్, నిన్ను మోసగించినతర్వాత నేను తిన్నగా రంగూనుపోయాను. అక్కడ కొన్నాళ్లు నాటక కంపెనీ అదీ నడిపి ఏమీ లాభం లేకపోతే ఇక్కడికి వచ్చాను. ఈమధ్య కొన్నాళ్లు యాంటీబూతుసంఘానికి ఆర్గనైజరుగా పనిచేశాను. ఏమీగిట్టలేదు. 2 కనాడు నేను నీఖాతాలో కుట్టించిన సగాటువేసుకొని మూడుమార్కెట్టుకు పి.కాదుగా వచ్చాను. ఇక్కడ పట్టుకుంది ఈ దొరని ని నన్ను. నేను మార్కెట్టు దిగానో లేదో ఏడుస్తూ నాదగ్గరికి వచ్చి, నేను తన రెండో సంబంధం భర్తలాగా ఉంటానని చెప్పింది. నేను కాపాడకపోతే తను చచ్చిపోతా నంది.

“నేను సంగతి ఏమి?” అని అడిగాను.

“నా రెండోసంబంధపుభర్త గత యుద్ధంలో పనిచేశాడు. కొన్నిమాసాలైంది, అతను కనపడకుండాపోయి. అతని కొచ్చేపెన్ననుతోటే నేనూ నా పిల్లలూ జీవిస్తున్నాము. నువ్వు అచ్చంగా నాభర్తలాగా ఉన్నావు. నువ్వు పోయి గనక ఆపెన్నను డబ్బుతెస్తే నాజన్మలో నీమేలు మరవను. ఇందులో అన్యాయ మేమీలేదు. నాభర్తఉంటే డబ్బు తెచ్చేవాడుకాదా” అన్నది.

“సంతకమదీ ఎలా కుతురుతుంది?” అన్నాను.

“మా యింటికి రా నువ్వు. సంతకం చూపిస్తాను. పది యిరవైసార్లు నకలుచేశావంటే కుదిరిపోతుంది. ఎవ్వరికీ

అనుమానం ఉండదు. పోయి డబ్బు తీసుకురావచ్చు”

“గమ్మత్తుగా ఒకనాటకమాడదా మానుకున్నాను నేను. నిజంగా డబ్బు తేగలిగితే దొరసాని నాకు భాగం పెట్టక పోతుందా అనే ధీమా ఉంది నాకు. నేను దొరసాని ఇంటికి పోయి సంతకం నేర్చుకొని పెన్షన్ ఆఫీసుకుపోయి నుంచున్నాను, పేద చెప్పటం తోట డబ్బు ఇచ్చే శాడు—నా వంక చూడనుకూడా లేదు. పతకం బాగా కుదిరిం దను కున్నాను. నేను డబ్బు తీసుకుని ఆఫీసు బయటికి వత్తున్నగా దొరసానిచేతిలో డబ్బు కాస్తా తీసికొని “డిక్ ఇంటికిపోదాం పద” అన్నది.

“పేదమాత్రం మహాజ్ఞాన్ గా ఉంది” అన్నాను నేను.

“జోకేమిటి! ఇవ్వాలనుంచి నువ్వు నాడికపే” అన్నది దొరసాని.

“ఐతే సరే, నాకు తిండి, గుడ్డలు ఇస్తావుండు. బయట గదిలో ఉంటూ నీపెన్స్ ను నెలనెలా తీసికొచ్చి ఇస్తావుంటాను” అన్నాను.

“బ్రదర్, ఆరోజునించే నేనీ దొరసానిచేతికి చిక్కాను. నాకు మోక్షం దొరకలేదు. బయటగదిలో ఉంటాను. ఈ యిరవైమందిపిల్లలు నన్ను ‘డ్యాడీ’ అని పిలుస్తారు. ఈ ముసలిది నాకు తిండిపెట్టుతూ చాకలి మంగలి ఖర్చు ఇస్తాఉంటుంది. అంతకు మినహాయించి ఒక్కడమ్మిడికూడా ఎక్కువివ్వదు. నేనేమన్నాగొణిగితే జాగ్రత్త నువ్వు పోర్జరీ చేసి గవర్నమెంటుదగ్గరనుంచి డబ్బు తెస్తున్నావు. నాకా డబ్బు ముట్టుతున్నట్లు ఏమీ ఆధారాలు లేవు. కాబట్టి

జాగ్రతగా సంచరించు” అంటుంది.

“నేను మెదలకుండా అన్నీ సహించుకుంటూ వస్తున్నాను. ఆముసలిదాన్ని ఎదిరించే శక్తి నాకు లేదు. నేను దాని తాబేదాడు ‘డిక్’ నట. ఈ సై తాస్లందరికీ మారుతండ్రి నట. నీకాళ్లు పట్టుకుంటాను, నన్ను రక్షించు బ్రదర్” అన్నాడు.

గోవిందునికై న శాస్త్రీని చూసి భగవంతుడున్నాడుకదా అనుకున్నాను.

గోవిందు వరఫ్ డిక్ సంతానం నానా అల్లరిచేస్తూ తల్లిని పిలుస్తున్నాడు. ఆమె పుస్తకంలో మగ్గురాలై ‘డిక్’ ఆగింది చూడకుండా ముందుకు వెళ్ళిపోయింది! పిల్లల కేకలికి ఆమెకు స్మృతివచ్చి రొప్పుకుంటూ మళ్ళీ వెనక్కివచ్చి గోవిందుతో “డిక్, నీకు సిగ్గువేయడంలేదా, నీకర్తవ్యాన్ని వదిలి నేటివ్ తో మాటాడటానికి?” అన్నది ఇంగ్లీషులో

లక్షణాలు బాగా లేవని గ్రహించి నేను అక్కడినించి లేచిపోయాను. గోవిందు ఒకమాటలు చూశాడు నా వంక. నీళ్ళలో మునిగేవాడికి దగ్గరగా తెప్పకట్ట వచ్చి చేతికి అందకుండాపోతే వాడు ఆ తెప్పవంక ఎట్లా చూస్తాడో అట్లావుంది వాడి చూపు!

(అశోక చటర్జీ)

పున్నామ సరకం

కుర్రవాడికి ఏమీనయంలేదు. దగ్గూపడిసెం తగ్గితే గజ్జీ, గజ్జి పోతే లివరు, లివరువాపు తగ్గితే జ్వరము! నాలుకేళ్ళకుర్రవాడికీ యముడికీ మధ్య లాగులాట పీకులాటగా ఉన్నది. కాల్లా చేతులూ ఊచలైనవి; ముఖం పాలిపోయింది; కళ్లు మాత్రం తళతళ మెరుస్తున్నవి—విశ్వంలో ఉన్న క్లాంతిని, విరక్తిని ప్రతిఫలింపజేస్తూ. అవి శిశువుకళ్లు కావు; జీవితంలోని సమస్త తిక్తరసాలనూ సేవించి విరక్తిజెందిన వృద్ధుడు ఎవడో వాటిలో దాగున్నాడు; అందులో ఉన్న అసహాయతా, కారతా మాత్రమే శిశువువి!

ఎప్పుడో ఒకటే ఏడుపు, మారామూ! విసుగెత్తినప్పుడు చిత్ర కుర్రవాడిని వీపుమీద చరిచి “చావనన్నాచావవు! కొట్టికొట్టి నాచేతులే నొప్పివుతున్నై!” అనేది. కుర్రవాడు ఇంకా ఇంటికప్పు లేచేటట్టు అరిచేవాడు. పక్కమీద పండుకున్న వినయిడు ‘మేలుకుని ఉన్నా’ నన్నట్టు అటూ ఇటూ పొల్లేవాడు; మూట్లాడేవాడు కాదు. ఇంతకు ముందు ఈ విషయమై భార్యతో పోట్లాడుకున్నాడు. కాని ఇప్పుడు ఏమీ అనటంలేదు. భార్య విసుగుచెందటానికి కారణాలేమిటో అతనికి తెలుసు. అతని హృదయం బాధ పడేది.

కాని గత్యంతరం లేదు. వినయిడు వారఫ్ లో గుమస్తా. వచ్చేజీతం ఇంటిఖర్చులకే సరిపోదు. డాక్టరుకు ఏమిస్తాడు? అయినా ఆ లోపంకూడా ఉంచలేదు.

కుర్రవాడు ఆకాశం బద్దలయ్యేటట్టు అరుస్తున్నాడు. ఆ

అరువులో వేదన ఏమీ లేదు—ఈ ప్రపంచంమీద విద్రోహం తప్ప. చిత్ర ఆ కోపంలో ఒక దెబ్బ వేసినా తర్వాత చాలా లాలించి బెల్లించి కుర్రవాణ్ణి మైదుపుచ్చాలని చూసేది. ఈ కేకలకు భర్తకు ఎక్కడ మెలకువ వస్తుందో అని భయపడేది. పాపం, పగలెల్లా చాకిరీ చేయటంవల్ల ఆమెకూ నిద్ర ముంచుకు వచ్చేది; కుర్రవాడు నోరు మూస్తేకదా! వాడికి లాలింపు అక్కర్లేదు. బొమ్మలు అక్కర్లేదు; తిను బండ్లారాలు అక్కర్లేదు. వాడి అంతరంగంలో ఉన్న విద్వేషమంతా ఏడ్పుగా బయటికొస్తున్నది. అదేడుపుకాదు—స్మృతికి శాపం!

వినయండు నిద్రపోతున్నట్టు పండుకుని డాక్టర్‌చ్చిన సలహాను గురించి ఆలోచించేవాడు: “కుర్రవాణ్ణి ‘ఛేంజి’కి తీసుకువెళ్లాలట, లేకపోతే లాభంలేదట!—తను ఎలా తీసుకెళ్లగలడు?” ఇక ఆలోచన ఆపి భార్య కుర్రవాణ్ణి లాలించటం వింటూ పండుకునేవాడు.

“మా నాయనకదూ, ఏడవమాకు. రేపునీకు ఎర్రటి మోటారు కారు కొనిపెడతాను. నువ్వు దాంట్లో కూర్చుని నడుపుదువు గాని—” కుర్రవాడు ఏమాత్రం ఊరుకునేవాడుకాదు. “నన్నెందుకు కొట్టావు?” అనేవాడు.

చిత్ర కుర్రవాణ్ణిచంకకు తీసుకుంటానికి చేతులు చాప “మాతండ్రికదూ! మోటారుకారెక్కి ‘బంయ్, బంయ్’ అని హాల్స్ వాయించుదువుగాని” అనేది.

కుర్రవాడు చేతులూ కాళ్లూనేలకు కొట్టుతూ అదేపాట పాడేవాడు: “నన్నెందుకు కొట్టావు?”

కుర్రవాని మూర్ఖపుపట్టా, భార్య తెలివితక్కువ లాలింపూచూస్తే వినయంకి నవ్వవచ్చేది, కాని ఆలాంతరు వెలగులో భార్య ముఖంవంక చూసినప్పుడు చాలా బాధ పడేవాడు: ముఖం గోడవైపుకు పెట్టి మళ్ళీ ఆలోచనలూ పడేవాడు: “తను వివాహం చేసుకోవటం తప్పా? ఏకాకిగా ఉంటే జీవితం ఇంకా న్యర్థమయ్యేదికాదా? ఇక మానవుడు కల్పించిన దారిద్ర్యం సంజీవితాన్ని నిచ్చటం చేసుకోటం ఏమంత వివేకం?”

“నన్నెందుకు కొట్టావు?” అనేకుర్రవాడి చీత్కారంతో వినయూని ఆలోచనాశృంఖల తెగిపోయేది. “వీణ్ణి చేంజికి ఎక్కడకు తీసుకుపోవాలి?” వినయూడు అనేక చోట్లు తలుచుకునేవాడు. కాని డబ్బో? భార్యదగ్గరఉన్న నగలెల్లా రెండు గాజులు. అవి అమ్మినా వందకంటే ఎక్కువరావు. వాటితో ఎన్నాళ్లు గడుస్తుంది?

కుర్రవాడు హఠం మానలేదు. వినయూడు లేచి కుర్రవాడి దగ్గరికి వచ్చాడు. కూర్చుని కునికిపాట్లు పడుతున్న చిత్ర కుర్రవాణ్ణి ఇంకొకటివేసి “కురిందా రోగం? అందరి నిద్రా పాడుచేశావు! ఎక్కడినించి పుట్టుకొచ్చావురా, నా కడుపున రాక్షసుడివి,” అన్నది.

“అబ్బ! మళ్ళీ కొట్టే వెందుకు?” అన్నాడు వినయూడు.

“కొట్టను! అర్ధరాత్రిపూట దొంగలు పడ్డట్టు కేకలుపెట్టి ఇరుగుపొరుగును లేవగొట్టుతూ ఉంటే?”

“వాడిని అనేదేముంది? రోగంతో తీసుకుని తీసుకుని అట్లా ఏడుపుగొట్టావా డయాడు!” అని కుర్రవాణ్ణి ఎత్తుకో

టానికి చేతులు చాచాడు. వాడు తండ్రిదగ్గరికి రావటానికి ఇష్టపడలేదు. తల్లికొంగు గట్టిగా పట్టుకుని ఏడవసాగాడు.

చిత్ర కొంగు విదిలించి లాక్కుని “చావనన్నా చావవు, పీడా వదిలి పోయేది!” అన్నది.

“భీ! ఏమి టామాటలు చిత్రా!” అన్నాడు వినయ డు.

చిత్ర ఏడుపుపర్యంతమై, “ఇంకా ఏమన మంటాడు? వాడు బతికేవాడు కాడని నాకు తెలియదూ? తీసుకు తీసుకుని పోయేవాడుపోక, నన్ను కూడా వెంట తీసుకుపోతాడు.” అని చాటుగా కళ్ళు తుడుచుకున్నది.

కుర్రవాడు వినయుని చంకలోనుంచి బలపాల్లాంటి చేతులు చాపి ‘అమ్మదగ్గరికి పోతా’ నని చీత్కారం చేయసాగాడు.

“ఛేంజికి తీసుకుపోతే నయ మవుతుందని డాక్టరుగాద చెప్పారు.”—ఈమాట భార్యను ఓదారుస్తుందని వినయునికి నమ్మకంలేదు. అసలు అతనికే లేదాయె!

చిత్ర జవాబివ్వలేదు కుర్రవాణ్ణి భర్తదగ్గరనుంచి తీసుకుని, పక్కమీద పండుకోబెట్టి “నోరుమూస్తావా, లేదా? ఈదఫా అరిచావంటే తలుపు తీసి రోడ్డుమీద పారవేసి వస్తాను.” అని కుర్రవాడిపక్కనే, పండుకుని భర్తతో “మీరు వెళ్లి పండుకో రాదూ? రాత్రంతా మేలుకుంటే ఎలా? పగలంతా పని చేయాలాయె—ఇలా ఐతే బండి ఎన్నాళ్లు సాగుతుంది?” అన్నది.

వినయుడు పక్కమీద పండుకుని “నువ్వు ఒక్కకునుకూ వేయలేదుగా!” అన్నాడు.

“నేను పండుకుంటినిగా, ఇక నిద్రపోతాను.”

కాని ఆమెకు నిద్రపోయే అదృష్టం పట్టలేదు. కుర్రవాడు కొత్తరకం హతం సాగించాడు: “నువ్వు పండుకున్నా వెందుకు? ఇదిగో, ఇక్కడ కూర్చో!” అన్నాడు వేలుతో చూపిస్తూ.

వాడు చూపించినచోట చిత్ర కూచో వలసిందే. బతిమాలినా. బెడరించినా లాభంలేదు.

“మా చిట్టివికదూ! ఇలా నిద్ర వస్తున్నది: కాసేపు నడుం వాలుస్తాను—అక్కడే పండుకుంటానులే. ఏం?”

ఉహూ! పండుకోను వల్ల కాదు; కూర్చోవలసిందే. “పండుకున్నా వెందుకు? కూర్చో!”

వీడి మారాము చూస్తే వినయిడికి కష్టమేసేది. లేచి “వాడి నిట్లా యివ్వు బజార్లో తిప్పకొస్తాను.” అన్నాడు.

“మీరు మళ్ళీ ఎందుకు లేచారు?” అన్నది చిత్ర విసుగుతో.

“వాడిపోరు తగ్గలేదుగా.”

“అందుకని అర్థరాత్రిపూట రోడ్లమీద తిప్పుతారా? మీరు పోయి పడుకోండి.”

వినయిడు పక్కమీద పండుకునేవాడు. నిద్రా, విశ్రాంతి లేక వాడిపోయిన భార్యముఖంవంక చూడలేకపోయేవాడు. గోడవై పుకుతిరిగి పండుకుని చేంజికి తీసుకువెళ్ళటానికి డబ్బు ఎలా దొరుకుతుందా అని ఆలోచించేవాడు.

తర్వాత ఎప్పుడో కనుకుపట్టేది. కాని కుర్రవాడి కేకలతో మెలకవ వచ్చేది. లేచి చూస్తే చిత్ర మంచానికి తల ఆనించి కూర్చుని నిద్రపోతూ వుండేది. కుర్రవాడు చేతుల్తో

జుట్టుపీకుతూ, కాళ్ళతో తలను తన్నుతూ “నువ్వు నిద్ర పోయా వెందుకూ? లే!” అని అరుస్తూండేవాడు.

*

*

*

ఇలా గడచిపోతున్నవి రాత్రులూ, పగళ్ళూ! ఒకమాదిరి రేకుల ఇల్లు: వంటకు పాకా, కాస్త కాళీజాగా— ఇదే వీరి ఆస్తి. వారింటికి దగ్గరలో ఉన్న పంపుదగ్గర పేరు లేని మొక్క ఒకటి మొలిచింది. ఈ శీతకాలంలో అది బాగా పుష్పించింది. కాని వాటికి అందమూ లేదు, గంధమూ లేదు. అయినా దానికి అలంకారం అదే—బీదకుటుంబీకుల నుఖాన నవ్వుమాదిరిగా!

వినయుడు మొదట్లో పితృఋణం తీరుతుందని సంతోషించాడు. కాని ఇప్పుడు అదికూడా తీరేట్టులేదు. భార్య ముఖం వంక చూడలేకుండా ఉన్నాడు. పాపం! మెడయెముక వెళ్ళుకొచ్చింది—కళ్ళు పీక్కుపోయినవి! ఇంట్లో చాకిరీకీ, కుర్రవాడి సేవకూ నలిగి పంథొమ్మిదేళ్ళ చిత్ర నలభై యేళ్ల దానిలాగా అయింది. కుర్రవాడు రోజురోజుకూ మృత్యువువై పే మొగ్గుతున్నాడు.

ఆపాళ డాక్టరుగారు దోవనుపోతూ కారు దిగి ఇంటికొచ్చి, దగ్గర బంధువుమాదిరిగా—“ఇంకా కుర్రవాణ్ణి ఛేంజికితీసుకుపోలేదా? మీరు వాణ్ణి బతకనిచ్చేట్టు లేదు!” అని పోయాడు.

డాక్టరు పోగానే వినయుడు భార్యతో—“డాక్టరుకు మనమీద ప్రేమ కలిగిందకుంటాను, చిత్రా! మనతో డాక్టరు మాదిరిగా వర్తించడు, కాదా?” అన్నాడు.

డాక్టరుగారి సమృద్ధయాన్ని గురించి కాసేపు చర్చించు

కున్నారు. ఎలాగైనా సరే డబ్బు సంపాదించి నాలుగైదు రోజుల్లోనే కుర్రవాణ్ణి ఛేంజికి తీసుకు వెళ్ళాలని వినయుడు నిశ్చయించు కున్నాడు. చిత్ర నీళ్లు తేవాలని పైపు దగ్గరికి వెళ్లింది. డాక్టరుగారి ఈశ్వరిక అభినయంతో వీరి హృదయ భారం కొంత తగ్గింది.

*

*

*

అయినా ఆ దెంతసేపు!

పొద్దుకూకింది. వినయుడు బడలికతో ఆఫీసునుంచి ఇంటికి చేరుకున్నాడు. కుర్రవాడిపోరు మామూలే. తల్లికొంగు పుచ్చుకొని వదలడు.

“నేను వంటా గింటా ఏమీ చేసుకోవద్దూ! ఇలా నీతో కూర్చుంటే ఎలా జరుగుతుంది?” అని చిత్ర కొంగు వదలించుకోవాలని చూస్తున్నది. కుర్రవాడు శోకంపట్టాడు.

“నువ్వు కూర్చోరాదూ? నేను బజారుకుపోయి పూరీలు తీసుకొస్తాను. వాడిదగ్గరే ఉండులే.” అన్నాడు వినయుడు వాడి ఏడుపుచూసి.

“రెండుకోసులనుంచి నడిచివచ్చి ఈ వానలో మళ్ళీ బజారుకు ఎక్కడ పోతారు? కుర్రవాడి నంత నెత్తి కెక్కించుకో న క్కర్లేదు లెండి! పైగా మీకు బజారువస్తువులు సరిపడవు.”

“ఒకరోజుతింటే ఏమీ ప్రాణంమీదికి రాదులే! అసలు—”

“అఖిరేమి. నేను వండటానికి పోతున్నాను. ఈవానవం బజారు కెక్కడపోతారు?” అని చిత్ర కుర్రవాణ్ణి బలలో తాన వదలించుకుని లేచింది. కుర్రవాడు చేతులూ, కాళ్ళూ ఝాడిస్తూ ఏడవటం సాగించాడు.

వినయుడు ఇక ఏమీ మాట్లాడకుండా బయటికి వచ్చాడు. టప టప వానచినుకులు పడుతున్నవి. రోడ్లంతా బురద. వినయుని కాళ్ళు బురదలోనుంచి లేచేవికావు!

ఈ కుర్రవానిభారం వహించలేక ఈ కుటుంబం అణిగిపోతున్నది. ఈ శిశువుయొక్క అంధస్వార్థము అనుక్షణమూ బలికోరుతున్నది.

“శిశువు అంటే భవిష్యత్ మానవుడు. వాడికి అన్నీ కోరే అధికారమున్నది. వాడికోసం ఏ త్యాగమైనా చేయాలి” అనుకునేవాడు వినయుడు.

ఇంకోనాడు డాక్టరుగారు వచ్చి తల్లిదండ్రులు శిశువుల యెడల చూపవలసిన బాధ్యతను, కర్తవ్యాన్ని గురించి ఉపన్యసించి పోయాడు; ఈమాటలు సహృదయంతో కాదు, అధికారరీత్యా! వెళ్లేటప్పుడు—“చూడండి, తన సుఖంకోసం కర్తవ్యాన్ని వదిలినవారిని జైలుకు పంపటం న్యాయం. చెప్పండి! నిజమంటారా, కాదా?” అని పోయాడు.

వినయుడు యథాప్రకారం ఆఫీసుకు పోతున్నాడు; వస్తున్నాడు. అతని ముఖం రాయిమూదిరిగా కఠినమైంది. మనసులో ఏ మూలోచించుకున్నాడో ఎవరికి తెలుస్తుంది?

*

*

*

కుర్రవాడికి నయమైంది. ఇంకేమీ ఆదుర్దా లేదు. వినయుడు వరండాలో ఈజీచేరులో పండుకుని కుర్రవాడి ఆటలు చూస్తున్నాడు. చిత్ర కుర్చీ వెనక నిలబడి “అబ్బ, ఎంత మంచి చోటండి. మళ్ళీ నాకు కలకత్తా వెళ్ళ బుద్ధి పుట్టటంలేదు” అని, భర్త చెవిదగ్గరకు వంగి నవ్వుముఖంతో

“నిన్న కుర్రాణ్ణి ఎత్తుకుంటే చేతులు జిమ్ముమన్నవి!” అంది.

ఈ గరపభూమిరంగు చిత్ర చెక్కిళ్ళకూ, చెట్లలోని సడి వత్సం చిత్రవొంటికి బాగాపట్టింది. వినయజేమాట్లాడలేదు.

చిత్ర కాసేపుండి కేకపెట్టింది: “ఒరే చిట్టి! వాణ్ణి వదలి పెట్టు—అసలే బక్కచాణ!”

చిట్టి తనతో ఆడుకునే కుర్రవాడి వీపుమీద ఎక్కి తల మట్టిలో కూరుతున్నాడు. వినయడుపోయి వదలించిందాకా వదలలేదు.

కిందపడ్డకుర్రవాడు లేచి దుమ్ము దులుపుకుని ఏడవ కుండా ముఖాన నవ్వు తెచ్చుకుని “చూడండి కక్కయ్య గారూ! చిట్టి నన్ను మోయ మంటాడు. నేను మోయగల నటండి!” అన్నాడు.

కుర్రవాడిపేరు రఘు, పొడుగువారి అబ్బాయి. జబ్బుగా ఉంటే తండ్రివాళ్లు ఇక్కడికి తీసుకు వచ్చారు. చక్కని ముఖం; ఎప్పుడూ నవ్వుతూ ఉంటుంది. వినయడు వీడితో తన కొడుకును పోల్చుకుని సిగ్గుపడ్డాడు. కొడుకును గడుముతూ “ఎందుకూ వాడితల మట్టిలోకూరింది? పోట్లాడంది ఉండలేనా?” అన్నాడు.

చిట్టి కళ్లు ముఖమూ ఎర్రచేసుకున్నాడు. “పోట్లాడుకో లేదండి! చిట్టి గుర్రపుఆట ఆడుకుందామంటే నేను మోయ లేనన్నాను. నాకేమీ దెబ్బ తగలలేదు!” అన్నాడు రఘు.

“జాగ్రత్త. వాడి నెప్పడూ అంటుకోకు!” అని వినయడు వరండాలోకి వచ్చాడు.

“మన అబ్బాయికి రఘూకూ కలవదు...” అని భర్త గంభీరముఖంవంక చూసి చప్పున ఆగింది చిత్ర.

ఆచూట నిజమే. రఘు ఎంత లాలించినా బతిమాలినా చిట్టి వినేవాడుకాదు. ముఖం మాడ్చుకుని, సందు చిక్కగానే తొడ మెలిపెట్టి పరిగెత్తేవాడు.

రఘు ఏడ్చేవాడు. చిత్ర వాడిని చంకకు తీసుకుని కొడుకును గదిమేది. వినయుడు మాత్రం కుర్చీలోనుంచి లేచేవాడుకాదు. అతని ముఖం వేదనతో నల్లబడేది. రఘు ఏడుపు చాలించి అతని దగ్గరకు వచ్చి “కక్కయ్యా! చిట్టి నన్ను కొట్టాడు. రేపటినించి ఆడుకోటానికి రాను!” అని చెప్పేదాకా మాట్లాడేవాడుకాదు. శూన్యంవంక చూస్తూ ఏమాలోచించేవాడో!

రఘు మళ్ళీ సాయంత్రం వచ్చాడు.

వినయుడు అప్పుడు కొడుక్కు చదువు చెప్పతున్నాడు. అరగంట శ్రమపడినా చిట్టికి అక్షరం రాకపోయేవరకు హతాశుడైనాడు. రఘువచ్చి పక్కనే కూర్చున్నాడు. వినయుడు “రఘూ! నువ్వు ‘అ’ రాయగలవా?” అని అడిగాడు.

రఘు నవ్వి “అ! కక్కయ్యగారూ! నేను బాలశిక్ష అంతా వప్పగించగలను” అన్నాడు.

“నువ్వు బాలశిక్ష చదువుతున్నావా?” అన్నాడు వినయుడు ఆశ్చర్యంతో.

“వూర్తికూడా అయిందండి. ‘అ’ రాయమంటారా?” అని రఘు పలకకోసం చేయి చాచాడు.

చిట్టి పలక ఇవ్వలేదు. గట్టిగా పట్టుకుకూర్చున్నాడు.

“చిట్టిని పలకివ్వమని చెప్పండి కక్కయ్యగారూ! నేను అక్షరాలు బాగా రాస్తాను” అన్నాడు రఘు.

“వద్దులే! వాడు రాసుకుంటాడు. నువ్వింటికి పో!” అన్నాడు వినయూడు పరుషంగా. ఈమాట వినేవరకు పాపం రఘుముఖం వెలవెల పోయింది. కిక్కురుచునకుండా ఇంటికి పోయాడు.

కాసేపటికి చిత్ర ఇంట్లోనించి వచ్చి “మధ్యాహ్నంనుంచి వాడినే పెట్టుకు కూర్చున్నారే! జడ్జిని చేయండి వదలరా ఏమిటి?” అన్నది.

“ఊ” అన్నాడు వినయూడు గంభీరంగా.

*

*

*

రఘు రెండు రోజులనుంచి రావటం లేదు. వినయూని సిగ్గుకూ, దుఃఖానికీ అంతు లేదు. కుర్రవాణ్ణి వెంటపెట్టుకుని వాళ్ళ ఇంటికి కూడా పోవా లనుకుని మధ్యలోనే తిరిగి వచ్చాడు. తనముందే తనతల కొట్టేసి నట్టున్నది అతనికి.

మూడోనాడు బయటికి వెళ్లుతూండగా, రఘు గేటు చాటున నిలబడి లోపలికి తొంగిచూస్తూ వినయూనికంట పడ్డాడు. ‘రఘూ!’ అని పిలిచాడు వినయూడు.

దొంగతనంచేస్తూ పట్టుబడ్డవాడి మాదిరయ్యాడు రఘు. పారిపోవాలని చూస్తున్నాడు.

“చిట్టితో ఆడుకోతూనికి రావటంలేదేమి, రఘూ?”

ఈమాటలోఉన్న ఆదరంతో రఘూకు ధైర్యంవచ్చింది.

“మీరు కోప్పడరుకదూ కక్కయ్యగారూ?” అన్నాడు.

వినయూని కళ్ళలో నీరు తిరిగింది—ఈరోగిష్టి కుర్రవాని

మాటలూ చేష్టలూ చూసి! వినయుడు రఘూను ఎత్తి ముద్దు పెట్టుకుని “ఎందుకు కోప్పడతాను బాబూ!” అన్నాడు.

రఘుముఖం ఆనందంతో వికసించింది. “అయితే ఆడు కోటానికి పోయేదీ?” అన్నాడు.

“పో!” అని వినయుడు దించాడు; రఘు సంతోషంతో పరిగెత్తాడు.

రెండురోజులకు చెల్లుగా ఇవ్వాలి వినయుడు ఉల్లాసంగా షికారుకు పోయాడు. కాని తిరిగి వచ్చేవరకు ఆ ఉల్లాసం పోయింది. వాకిట్లో ఉండగానే కొడుకు కర్కశస్వరం విని పించింది:—“ఉహు! వాడికి రెండివ్వటానికి వల్ల కాదు. ఏం, వాడింటికిపోయి తినలేడూ? ముప్పివెధవ!”

లజ్జతో, వేదనతో, కోపంతో వినయుని ముఖం ఎర్రబడింది. కాస్త కుర్రవాడిలో ఇంత అసూయ ఎక్కడనుంచి వచ్చిందా అని ఆలోచించుకుంటూ గదిలోకి పోయాడు. “చూడు, నాయనా! అంత కుళ్లుమోతు తనం ఉండకూడదు. వాడు నీకు తమ్ముడుకాదూ! రెండుకాకపోతే ఒక్కటిస్తాను” అని భార్య, కొడుకును ఓదార్చటం గదిలోనుంచే వింటున్నాడు. “నాకు ఒక్కమితాయి ఉండ చాలు పిన్నీ! జబ్బు కాదూ, అరగదు” అని రఘూ అనటంకూడా విన్నాడు.

“సరే నాయనా నువ్వాకటితీసుకో; మాచిట్టికి రెండు. సరేనా?”

కాని అది యివ్వటంకూడా చిట్టి కిష్టంలేదు. “ఉహు! వాడికివ్వటానికి వీల్లేదు. ఇప్పుడు చూద్దాము. వాడిచేతిలో నుంచి లాక్కోపోతే!” అన్నాడు.

“లాక్ష్మీ, చూస్తాను! నీకు రెండింటినీ పాపమని, వాడి చేతిలోది లాక్కుంటావా?” అన్నది చిత్ర కోపంతో.

“వాడికి మన మెందుకివ్వాలి? నాన్న వెళ్ళగొట్టెనుగా, మళ్ళీ ఎందుకొచ్చాడు?”

“బాగానే వస్తాడు! బాగానే తింటాడు!”

ఇది నూమూలు విషయమే! నూమూలు పాటే! వినయునికి అసహ్య మేసిపోయింది. అతని జీవితస్వప్నాలూ, ఆశలూ తుడుచుకుపోయినట్లయినవి. మెదలకుండా లేచి వాకిట్లోకి వచ్చి నిలబడ్డాడు.

చిత్ర రఘు చేతిలో మిఠాయిఉండ పెట్టింది. “నాకంతా అఖిలేదు పిన్నీ!...నాకు ఆకలిలేదుకదూ!” అన్నాడు రఘు. కాని ఆమాట పూర్తికాకముందే చిట్టి వాడిచేతిలోని ఉండ వాడిచి లాక్కుని “ఇన్, నీకు ఉండ కావాలీ?” అన్నాడు.

చేయి నొప్పి పుట్టి రఘు ఏడ్చాడు. చిత్ర కొడుకు వీపు మీద ఒకటి వడ్డించింది. వినయుడు వచ్చిన విధాగానే మెదలకుండా మళ్ళీ గదిలోకి వెళ్ళాడు.

*

*

*

“వాళ్ళ రఘూకు ప్రమాదంగా ఉన్నదంటే!” అన్నది చిత్ర వచ్చి. వినయుడు సందెచీకటిలో వరండాలో కూర్చుని “ఎవరికి, రఘూకా?” అన్నాడు.

“ఆ, వాళ్ళమ్మ ఏడుస్తున్నదండీ. ఇంతమంచిచోటు కొచ్చినాకూడా కుర్రవాడు బాగుపడలేదు. రోజురోజుకూ దిగజారిపోయాడు.”

వినయుడు మాట్లాడలేదు. కొండలవంక చూస్తూ ఉండి

పోయాడు. కాసేపు ఉండి చిత్ర ఇంట్లోకి పోబోతూఉండగా కొంగుపట్టుకుని “మాట!” అన్నాడు.

“ఏమిటి” అని చిత్ర అడిగింది.

వినయుడు మళ్ళీ ఏమీ మాటాడలేదు. “ఏమి చేస్తున్నావో త్వరగా చెప్పండి, నాకు చాలా పనులున్నాయి” అన్నది చిత్ర.

“మన అబ్బాయికి బాగా నయమైనట్టేకదా చిత్రా?” అన్నాడు వినయుడు—కుర్చీ చిత్రవైపుకు తిప్పి.

“అలాగే కనపడుతున్నది.”

“నీకు చాలా సంతోషంగా ఉందికాదా?”

“ఏమిటండి ఆ తలా తోకా లేని మాటలు? ఎవరన్నా అడుగుతారూ ఇలాంటివి? కుర్రవాడికి నయమైనందుకు మీకు సంతోషంగా లేదా ఏమిటి!”

నిట్టూర్చాడు వినయుడు; ఏమీ మాట్లాడలేదు. చిత్ర మళ్ళీ, పోబోతూఉండగా కొంగుపట్టుకుని ఆపి “ఈ కుర్రవాడే రేపు పెద్దవాడవుతాడు, సంసారం చేస్తాడు—కాదా చిత్రా?” అన్నాడు వినయుడు.

చిత్రకు ఇతని గొంతు అస్వాభావికంగా తోచింది!

“ఏమిటీ మీరు చెప్పేది? తెలిసేట్టన్నా చెప్పండి!” అంది.

“చూడు! ఈ కుర్రవాడే ముందు మనకు ఆధారం. పుత్ర పౌత్రాదిపర్యంతం ఈ భూమిని అనుభవిస్తాడు. అందుకనే ఈ మన ప్రయత్నాలు, త్యాగం, తెలిసిందా?”

“ఊహకొండి. మీ వెటకారమూ, మీరూను!” అని చెంగు గుంజుకుని చిత్ర వెళ్ళిపోయింది. వినయుడు ఆ అంధ

కారంలోనే కూర్చుని, బహుశా భవిష్యత్తును ఊహించు కున్నాడనుకుంటాను.

కొన్నాళ్లు గడిచినాక, అర్ధరాత్రిపూట ఏడుపు విని చిత్ర లేచి భర్తను లేపి “ఏమన్నా వినపడుతోందా?” అని అడిగింది. “ఊం” అన్నాడు వినయము.

“రఘూవాళ్ళ ఇంట్లోనించేకామా?” అన్నది వెలవెల పోయిన ముఖంతో.

“అట్లాగే ఉంది” అని వినయముడు మంచందిగి కిటికీ దగ్గరకు పోయి నిలబడ్డాడు. తర్వాత ఇంట్లో పచాడు చేస్తూ హఠాత్తుగా ఆగి “రఘు చచ్చిపోవటం, మన అబ్బాయి బతకటం ఆశ్చర్యంకాదా చిత్రా” అన్నాడు వికృతస్వరంతో.

చిత్ర జవాబివ్వలేదు; ఒక్కమాటు కంపించింది. వినయముడు తలవంచుకుని పచాడు చేస్తూనే చెప్పసాగాడు: “మన మెంతో త్యాగంచేశాము; ఎన్నో కష్టాలు సహించాము; మనబ్బాయి తప్పక బతుకుతాడు చిత్రా! వీడేకాదు; వీడి లాంటివాళ్లు ఇంకా కోల్లమంది బతుకుతారు! కొట్టుకుని చంపుకుని ప్రపంచాన్ని కలుషితంచేస్తారు. లేకపోతే మన శ్రమంతా వృథాకాదా!”

గొంతు చాలా అస్వభావికంగా ఉంది.

“మీకు పిచ్చి ఎక్కిందా ఏం?” అన్నది చిత్ర విసుగుతో

“అలానే అనుకుంటాను!” అని చిత్ర చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకుని “ఇక్కడికి రావటానికి డబ్బు ఎక్కడిదో ఎరుగుదావా? పిల్లవాణ్ణి పుట్టించిన బాధ్యత ఎంతపని చేయించిందో తెలుసుకున్నావా?” అన్నాడు కర్కశస్వరంతో.

“ఎక్కడ తెచ్చారేమిటి?” అన్నది చిత్ర భయంతో

“దొంగతనం చేశాను; చాటుగా ఓడలోవచ్చిన బేలు అమ్మాను. భవిష్యత్ మానవుని హక్కులముందు ఇది తప్పవనికాదు కదూ!”

“కొంప మునుగుతుందా ఏమిటి?” అన్నది చిత్ర కంపిస్తూ.

వినయును కర్కశంగా నవ్వి “ఏమీమునగదు, భయపడ మాకు! అసలు అక్కడే ఉంది గమ్మత్తు! ఈ దొంగతనం బయట పడదు; చిరకాలం నన్ను అంకుశంతో పొడుస్తూ ఉంటుంది!” అన్నాడు.

వినయునిలో ఆకస్మికంగా వచ్చిన ఈపొంగు వెంటనే చల్లారిపోయింది. బయటికి వచ్చి శీతలస్నిగ్ధ అంధకారంలో మానంగా కాసేపు నిలబడ్డాడు. అతని ప్రవర్తన అతనికే ఆశ్చర్యం కలిగించింది—ఇంత ఆవేశం చెందాల్సిన అవసరం లేదని అతనికి తోచింది.

విశాల ఆకాశం నక్షత్రాల ప్రకాశంలో గగుర్పొడిచి నట్టు ఉంది. కింద త్తమాధరిత్రి యుగయుగాలనుంచి అనేక సార్లు హతాశచెందీ, నేటికీ ఓర్పు పోగొట్టుకో లేదు!

మరి—?

(ప్రేమేంద్రమిత్ర)

పే క యి ల్లు

అమరుడు చాలా మోజుగా నాలుగు రూపాయలు పెట్టి టీ సెట్టు కొన్నాడు. అరు కప్పలూ సానల్లూ కెటిలూ—అన్నీ పింగాణీవే! అమరుడితల్లి వాటిని ప్రాణప్రదంగా చూసు కొంటున్నది. ఎవరైనా బంధువులూ మిత్రులూ వస్తేగాని బయటికి తీయనిచ్చేది కాదు—అల్పారులో దాచేది.

కలకత్తా నుంచి హరన్ బాబు స్వగ్రామం వచ్చాడు. అమరుని తల్లి ఆయన భార్యబిడ్డల్ని విందుకు ఆహ్వానించింది. అందుచేత వీరింటో పాజువిడిగా ఉన్నది.

“టీ సెట్టు బయటికి తియ్య గారీ!” అన్నది అమరుని తల్లి.

గారి అమరుని చెల్లెలు ఇంకా పెళ్లి కాలేదు. తల్లిదగ్గర నుంచి తాళపుచెవి తీసుకుని గారి అల్మారా తెరిచి టీ సెట్టు తెచ్చి అన్నది: “ఏదు కప్పలే ఉన్నాయమ్మా! ఇంకొక టే మైంది? ఇదిగో, ఇప్పుడే చూసుకో, ఆనక నామీద వేస్తావు!”

“బాగా చూడవే, ఏమూలనో ఉంటుంది. రెక్క లొచ్చి ఎగిరి పోయిందా ఏమిటి?” అన్నది తల్లి.

గారి టీ సెట్టు అక్కడ పెట్టి మళ్ళీ అల్మారా అం అ వెల కింది. “రెక్కలొచ్చినయ్యో, ఎవరన్నా తిన్నారో, నాకేమి తెలుసు! ఎంత వెతికినా కనపడలేదు.” అన్నది మళ్ళీవచ్చి.

తల్లి ధుమధుమ లాడుతూ—“నీకు కళ్లు నెత్తిమీద ఉంటే కిందవస్తువు లెందుకు నకబడతై!” అంటూ అల్మారా దగ్గరకు పోయింది.

గారికి కళ్ళు నెత్తిమీద ఉండేమాట నిజమే, కాని యీ

విషయంలో ముఖంమీదనే ఉన్నవి, ఎంత వెతికినా కప్పు దొరకలేదు. అమరుని తల్లి “పిల్లా!” అని పిలిచింది.

పిల్ల అమరుని భార్య, శైల. మేడమీద ఊడ్చి, అతిథులు కూర్చోటానికి కుర్చీలు వేస్తున్నదల్లా దిగివచ్చి “పిలిచారా?” అన్నది అత్తతో.

అత్తది ఇప్పుడు కావిడిపెట్టె పెత్తనమే—ఇనప్పెట్టె చెవి ఎప్పుడో కొడుకుల చేతికి పోయింది. కప్పు కనబడక పోవడం వల్ల అసలే ధుమధుమ లాడుతున్నది, ఆ మాట వినగానే పేలగింజమాదిరిగా ఎగిరిపడింది. “ఆఁ, రాచబిడ్డా! పిల్లా అని ఎరికెలదాన్ని పిలిచాననుకున్నావా, యానాదిదాన్ని పిలిచా ననుకున్నావా?”

శైల మాట్లాడకుండా ఊరుకున్నది, జవాబిచ్చే అలవాటు ఆమెకు లేదు.

“కప్పు ఒకటి కనబడటంలేదు. ఏమైంది?” అన్నది అత్త.

శైల కాసేపు మాట్లాడకుండా ఊరుకుని “నేనే పగల గొట్టా నత్తయ్యా!” అంది. అత్త కాసేపు శైల ముఖం వంక చూసి—“మంచిపని చేశావు! ఇంకేమనేది?” అంది.

ఆ మాట నిజమే. నిష్కపటంగా తప్పు ఒప్పుకున్నాక అపరాధిని క్షమించటం తప్పు ఇంకేమి చేయటానికి వీలుంటుంది? అత్త గదితలుపు విసురుగావేస్తూ “ఆ నాలుగూ నేను పగలగొడతాను. వీడా వదులుతుంది,” అని కోపమంతా టీ పెట్టుమీద చూపింది,

శైల అన్నీ సహిస్తూంది, ఎదురు చెప్పదు. అత్త మళ్ళీ అన్నది: “పగలగొట్టానని ఒప్పుకున్నావు, బాగానే ఉంది.

ఇంకా నుంచోవట మెంకిక ? పోయి నంటునులు చూడ గూడదూ ?” శైల పైకపోయి కున్నీలునర్ది, వంట చేస్తున్న అత్తదగ్గరకు వచ్చి నవ్వుతూ నుంచున్నది. అత్తకోపం అప్పు టికి తగ్గబోయింది.

“రా, మీ దేశపుపిండివంటలు చేస్తున్నావని అన్నది అత్త.

శైల హాస్యని—“అన్నిట్లోనూ రోయ్యపప్పు వేయ వలసిందేనా ?” అని అడిగింది.

“రోయ్య పప్పు! ఎందు కొద్దూ? ఎవరన్నా విధవ లొస్తున్నారేమిటి ?”

శైల మైనాలో రోయ్యపప్పు కలుపుతూ అన్నది :—

“ఇంకట్లో కాస్త ఇంగువకూడా వేస్తే, భలే బాగుంటుంది, అత్తయ్యా! మా నాన్న ఇంగువలేంది ఏదీ తినదు. ఆ ఇంగువకూడా బజార్లో దనుకున్నావా? ఆప్టనిస్తాననించి కాబూలీవాళ్ళు తెచ్చింది తిప్ప వాడనివ్వడు.”

“ఆ దేశం మంచిదమ్మా! ఇక్కడ పల్లెటూళ్ళల్లో ఏమి దొరికి చస్తయ్ !”

“అక్కడకూడా అది బజార్లో దొరకదు. కాబూలీవాళ్ళు సొంతానికి తెచ్చుకుని నాన్నకిచ్చి పోతూఉంటారు. ఒకళ్ళు కాదు, ఎంతోమంది. అప్పులు సప్పులకు వస్తూ ఉంటారా, ఇచ్చిపోతారు. ఒక్క ఇంగువే కాదు, బాదంపప్పు, ఆల్ బకరా, పచ్చిద్రాక్షా, బుట్టలకు బుట్టలు! మే మైదుగురిమి ఎన్నని తినగలము—కుళ్ళిపోయేవి!”

“అదిగో మొదలెట్టింది!” అంది గౌరి పక్క-ఇంట్లోనించి.

అంటే, కన్నవారిని పొగడటం అన్నమాట. నిజానికి

శైలలో ఉన్న లోపమిదే. వినయంలోనూ, విధేయతలోనూ, ప్రవర్తనలోనూ ఆమెకు సాటి ఆ గ్రామంలో లేదు. అయితే కన్నవారింటితో పోల్చుంది ఏమాటా చెప్పదు.

పొరుగింటో గోలగాడింది. అత్తా కోడళ్లు పోట్లాడుకుంటున్నారు “ఏడలాడింటేనేం, నాకుమాత్రం మంచి కోడలు దొరికింది. ఎదురుచెప్పితేకదా ఏమన్నా అంటానికి! ముఖంవంకచూస్తే జాలేస్తుంది,” అన్నది అత్త.

“వాళ్ళబ్బాయి భార్య నెండుకోప్పడడు? మా అన్నయ్య అయితేనా అత్తయ్యా, కొంపమునిగేది! వెంటనే పుట్టింటికి పంపేవాడు. ఒకమాటు మావదినె అమ్మతో వాదన వేసుకుంది. ఆనేరానికే మా అన్నయ్య మూడునెల్లు వదినతో మాట్లాడలేదు! ఆఖరికి మా అమ్మే బతిమాలి రాజుచేసింది. మా అన్నయ్యది భలే పట్టుదల—మోకాళ్ళపైకి కడతాడు ఖద్దరుపంచ; మోచేతులవరకు లాల్చీ; చుట్ట, బీడీ, సిగరెట్టు—ఏదీ కాల్చుడు!” అన్నది శైల.

అత్త బహుశా లోలోపల విసుక్కున్న దనుకుంటాను. —“చాలు, చాలు. చేతులు కాస్త త్వరగా ఆడనియ్యి. వేళవుతున్నది.” అన్నది.

శైల పిండికలిపి ఇచ్చి, చేపలుకొస్తూ అన్నది: “అత్తయ్యా! ఇక చిన్న చేపలు కొనమాకండి. మా అమ్మ రెండుమళ్ళకు తరుగుండే చేపను ఇంటాకి తేనిచ్చేది కాదు. వాలగలూ—”

“ఇకచాలులే, అంతటితో. దబ్బున కోసేసి తలదువ్వకో, పో!” అన్నది అత్త మధ్యనే.

శైల తల దువ్వుకుని దుస్తులు మారుస్తున్నది. ఆడుబిడ్డగారి ప్రశంసాదృక్కులతో వదినెవంక చూసి — “అబ్బో ఏమి రంగు ఒదినా నీది! నువ్వు ఏది వేసుకున్నా ఎంత, చక్కగా అతుకుతుంది. నన్ను చూడూ, ఆరిన కొరివల్లే—” అన్నది.

“ఇది ఇచ్చేదికాదు గారీ, లేకపోతే నీ కిచ్చేదాన్నే. అసలు నా దొక ఎరుపా! మా నాన్ననూ, అమ్మనూ, అన్ననూ, అక్కయ్యలనూ చూడకపోతివి-ఎరుపంటే ఎలా ఉంటుందో తెలిసేది! గులాబిపువ్వు—”

“ఏమిటి, ఒదినా! వాళ్లు నీకంటే కూడా ఎరుపా?” అన్నది గారి విస్మయంతో.

“ఆ, గారీ! ఆ ఇంటోకెల్లా నేనే నలుపు.”

“ఇంకా ఎంత ఆలస్యముంది, పిల్లా! వారంతా వచ్చి కూర్చున్నారు” అన్నది అత్త మెల్లిగా అక్కడికి వచ్చి.

శైల దడబిడగా కొంగు తలమీదికి లాక్కుని “అయి పోయిందత్యయ! వచ్చేస్తున్నాను” అని అతిథినులుండే చోటికి పోయి నవ్వుముఖంతో నమస్కరించింది.

ఆమె చక్కదనానికి, వచ్చినవారంతా ముగ్ధులై పోయారు. అతిథినుల విలువగల దుస్తులూ, పాడర్లు శైలముందు కొరగాకుండా పోయినవి. చుక్కల్లో చంద్రుడు లాగా ఉంది శైల. “ఇంత చక్కనికోడల్ని ఎక్కడ సంపాదించావు అక్కా! చదువుకూడా వచ్చా?” అన్నది వచ్చినావిడ.

“స్కూల్లో చదువుకోలేదు—మా నాన్నకు స్కూల్లో చదివించడం ఇష్టం లేదు. ఇంటోనే చెప్పించారు. మెట్రిక్ స్టాండర్డుదాకా చదివాను. తర్వాత—” అని ఊదకుంది శైల.

మాట పూర్తి కాకపోయినా ఇంగ్లీషం తెలిసింది అందరికీ.

“ ఏమోనమ్మా, ఈ కాలమేమిటోకాని కాలేజీ చదువు లేంది, అడవిల్లలకు పెళ్లిళ్లు కావటంలేదు. మా కోడళ్లు అంతా కాలేజీలో చదువుకున్నవాళ్లే. పెళ్లికాగానే మాని పించాము.” అన్నది వచ్చినావిడ.

శైల—“ కాలేజీలోర్పు నేనుకూడా కొంత చదివాను. కాని మాలక్కయ్యలు ఇంకా బాగా చదివారు. మా అన్నయ్యకి చదవటమన్నా చెప్పటమన్నా భలే పిచ్చి. ఏడాదికి కనీసం అయిదువందల రూపాయలు పుస్తకాలైనా కొనేవాడు—ఇంగ్లీషువీ, బెంగాలీవీ. పనిపాట లేమీ చేయడు. ఎప్పుడన్నా మాలమ్మ, ఏదన్నా బిజినెస్ చేయమంటే ‘ఏమి బిజినెస్ చేసేదమ్మా ఈ జ్ఞానసముద్రం వదలి,’ అని పుస్తకాలు చూపించేవాడు.”

“మీ కన్న వారి దే వూరు?”

“అలహాబాదు. మూడుతరాలయింది అక్కడికిపోయి. నాన్న కంట్రాక్టరు.”

“వరుమానం”

“నాకు బాగా తెలియదండీ! కాని, మా రెండో అన్న అప్పుడప్పుడు మా అమ్మతో—“ఈ పాత డబాలో ఎందుకమ్మా పడి ఉండటం, కొత్తగా కట్టించిన నిక్షేపం లాంటి మేడ అడ్డకిచ్చుకుని? నాన్నతో చెప్పు, ఆ ఇంటోకి వెళదామని” అని అంటూ ఉంటాడు. మా నాన్న ‘ఇది పెద్దలు కట్టించినయిల్లు. దీన్ని నేను వదలిపెట్ట’ నని అంటాడు. అసలు దాన్ని బాగుచేయించడు కూడా. ఎవరన్నా కారు

కొనుక్కోరాదా అంటే 'కుర్రవాళ్ళకి దస్తా బలుస్తుంది. ఏదో నేనున్నానుకాబట్టి కంట్రాక్టులుచేసి సంపాదిస్తున్నాను. నేను దాటిపోతే వీళ్లు ఎందునాకాకుండా చెడిపోతా'రని అంటాడు. పాత గుర్రపుబగ్గీ వదిలిపెట్టకు. మా నాన్నను స్నేహితులు ఏమంటారనుకున్నాడు—!" అని శైల మంద హాసం చేసింది.

వచ్చినావిడ శైల అత్తతో అన్నది: "అయితే, అబ్బాయికి పెద్ద సంబంధమే తెచ్చారన్నమాట, మీకంటే చాలా భాగ్యవంతులు! పెట్టుపోతలుకూడా బాగా జరుపుతారా?"

విచిత్రప్రపంచమూ, విచిత్ర ప్రజలూ. ఏ మాట ఎవరి మనస్సును నొప్పిస్తుందో దేవుడికికూడా తెలియదు. 'మీకంటే చాలా భాగ్యవంతులు!' అన్న మాట, శైల అత్తకు చాలా అవమానకరంగాతోచి ముఖం మాడ్చుకుని అన్నది:— "ఏమో నమ్మా! మాకంటే భాగ్యవంతులూ బీదవాళ్లూ తెలియదు. ఇక పెట్టు పోతలా అమ్మాయి రెండే శృయింది కాపురానికి వచ్చి. ఒక్క పండగకైనా పిలిచిన పాపాన పోలేదు!"

శైల వెంటనే అందుకున్నది:—' ఎందుకనో తెలుసు నాండి! మా నాన్న చిత్రమైన మనిషి! అంటాడు గదా— 'ఒక వస్తువును దానంచేసినతర్వాత మళ్ళీ నాదని ఎందుకు తీసుకొచ్చుకుంటాను! నా దగ్గర వుచ్చుకున్న మనిషి మళ్ళీ తీసుకొస్తే, అప్పు డాదరిస్తాను, గౌరవిస్తాను. నా దని చెప్పుకుంటాను' అని. ఇక పెట్టుపోతలు జరపటం, మంచిసెబ్బరలు చూడటం, అంత దూరానున్నాక ఎలా అమరుతుంది? కాని

డబ్బు కావా లంటేమాత్రం వందా, యాభై పంపుతూ ఉంటాడు.”

“ఏ మన్నావు పిల్లా! మీ నాన్న మాకు డబ్బు పంపుతూఉంటాడూ-ఎప్పుడూ? ఏనాడూ?” అంది శైలలత్త.

“మీ సంగతి చెప్పలేదు, అత్తయ్యా! ఇంకా వారి నడిగి చూడు, వందా, యాభై అడగంగానే పంపుతారో లేదో, ఎందుకు పంపడు?”

అత్తముఖం నల్లబడింది. ఈ వూరివారే కాదు, పొరుగురివారుకూడా ఈ మాట విన్నారు. ఇక దేశంమీద పాకటం ఎంతకాలం పడుతుంది? అమరుని తల్లికి తల కొట్టి వేసిన ట్టుంది:—“సరే, అమరుణ్ణి రానియ్యి, నే నడిగి చూస్తాను. అస లింతవరకు నా కీ సంగతే తెలియదే!”

“మీకు చెప్పలేదు కామూలు, అబ్బాయి. ఏదో అవసరం వచ్చి ఉంటుంది—మామ దగ్గరనుంచి తెప్పించుకుని ఉంటాడు” అన్నది ఒకావిడ.

“ఎందుకు తెప్పించుకుంటా డమ్మా! ఆ పని సీచమైందని వాడికి తెలియదూ?—ఛీ, మామదగ్గర చెయ్యి చాచటమా!” అన్నది శైలలత్త.

*

*

*

అమరుడు కలకత్తాలో కమిషన్ వ్యాపారం చేస్తూ ఉంటాడు. వ్యాపారం కొద్ది దయినా స్వతంత్రుడు, మాసానికి రెండుసార్లయినా ఇంటికి వచ్చి పోతూ ఉంటాడు. అమరుని తల్లి రోషకషాయిత నేత్రాలతో కొడుకు రాక కోసం ఎదురు చూస్తూ ఉన్నది.

ఆ వేళ ఇంటికి వచ్చిన అతిథులదగ్గర జరిగిన పరాభవం అమరునితల్లి మరిచి పోలేకుండా ఉన్నది. ఆ నలుగురిదగ్గర తన సంసారం వేలుమీద ఎండ వేసినట్లయింది. తను ఝూట్ కోరు అయింది. అమరుని తల్లి అప్పటినించి ఇప్పటివరకూ కోడలితో మాట్లాడ లేదు. శైల మామూలుగా నవ్వు ముఖంతో ఆజ్ఞలకోసం అత్తదగ్గరికి వస్తూనే ఉన్నది.

కాలం, నిప్పుయొక్క పేడిని తగ్గిస్తుంది; మనస్సులోని జ్వాలనుకూడా చల్లారుస్తుంది — ఇది ప్రపంచ నియమం; కాని, శైల దురదృష్ట మేమిటో, అత్త హృదయజ్వాల తగ్గటానికి బదులు హెచ్చింది. కారణం, ఆ మంటకు వంటచెరకు తో డయింది—ఇరుగు పొరుగు అమ్మలక్కల ఊసుపోని మాటలనే!

ఆ వేళ నీళ్ల రేవు దగ్గర తన ఇంటి సంగతులు ఊళ్ళో స్త్రీలు చెప్పుకోటం, శైల అత్తి స్వయంగా విని వచ్చింది! అమరుడు రెండురోజుల్లో వస్తున్నానని ఉత్తరం రాశాడు. ఈ వార్త తెలిసేవరకు శైలకు మిన్నువిరిగి మీద పడ్డట్లయింది. ఉత్తుత్తనే అలా చెప్పానని, భర్తకు ఉత్తరం రాద్దామనుకున్నది. కాని ఆమెకు చెయ్యాడ లేదు. పెదవులు కంపించినై. కళ్లల్లో నీరుకూడా తిరిగింది—కాగితం నలిపి అవతల పార వేసింది.

శైల పడకగదిలో స్తబ్ధగా కూర్చున్నది — అమరుడు రాగానే కాళ్లమీద పడదామని. హఠాత్తుగా అమరుని కేకలు విని చకితురాలైంది. ఎవరిమీద ఈ కేకలు?—మెల్లగా, దొంగ మాదిరిగా బయటికి వచ్చింది చీకట్లో.

కొంచెం గుండె దిటవు కలిగింది; కేకలు కూలివాడిమీద!

“అరమైలు ఉండో లేదో—అరమణుగు బరువుకి బేడ ఇస్తే ఇంకెం తివ్వాలి?”

కూలీ వదిలేరకం కాదు?—“అప్పుడే ఎండుకు చెప్ప లేదు బేడని? ఏయ్ కూలీ ఇధర్ ఆవ్! అని హుకుమ్ చలాయిస్తే. నేను మూడణాలకి తక్కువ తీసుకోను.”

“పో తొత్తు కొడకా! నీ మొఖం నాకు చూపించ మాకు!” అని ఇంకో అణా అవతల పారేసి అమరుడు సణుక్కుంటూ ఇంటోకి వచ్చాడు :—“చూడు, కరువులోనే అధికమాన మన్నట్ట, ఒక ముండాకొడుకు యాభై రూపాయలు ఎగవేసి పోయె, స్తేషను కొస్తే బండి అందక పోయె! ఇక యింటి కొస్తే అణా దండ గాయె!”

తల్లికూడా సమయానికి వేచి ఉంది. శాంతంగా, కాని, శ్లేషగా—“డబ్బుకోసం నీ కేం దిగులు నాయనా? మామ గారండె, దాత, అడగగానే పంపుతాడు!” అన్నది

మాట పూర్తిగా అర్థం కాకపోయినా శ్లేష అమరుని శాగా నొప్పించింది. కనుబొమలు చిట్టించుకొని “అంటే?” అన్నాడు.

“అందుకే నీకోసం ఎండు చూస్తున్నారరా! నాకు నీ సంపాదనతో అన్నం పెడుతున్నావా, లేక మీ మామ పంపిన డబ్బుతో ఓండం వేస్తున్నావా? వండా, యాభై నీకు కాపలసినప్పుడల్లా మీ మామ పంపుతూ వుంటాడటగా?”

అసలే అమరుడు విసుగ్గా ఉన్నాడు. ఈమాటలు అతన్ని కడికించినవి. “ఏ ముండా కొడు కన్నాడు?” అన్నాడు.

“నీ కెళ్ళామే!”

శైలకు ప్రపంచమంతా తల్లకిందు లాతున్నట్టు తోచింది. ఏమి చేయాలో, ఏమి అనాలో కూడా నిరపరచుకో లేక పోయింది. అత్త అడిగింది. “ఊరుకున్నా వేగ, జవాబివ్వ?”

“నాన్న ఇస్తాడుగా” అన్నది శైల తనకు తెలియకుండానే.

అమరునికి తల కొట్టి వేసి నట్ట బుంది. పిచ్చివానిలాగా తల స్తంభానికేసి కొట్టుకోబోయాడు. తల్లివచ్చి పట్టుకున్నది.

“అది ఇంటో ఉంటే నేను నీళ్ళిక్కడ తాగను,” అన్నాడు అమరుడు.

“నిజమే నాయనా! నేనూ దాన్ని పెట్టుకుని కాపురం చేయలేను. నలుగురిలోనూ నాకు తలవంపులు తెచ్చింది.” అన్నది తల్లి.

*

*

*

విచారణ చేసేవాడు, క్రమంగా నడవకపోతే న్యాయం జరగదు—అత్యాచారం తప్ప! అందుచేతనే శైల యొక్క ఈ చిన్న తప్పుకు పెద్దదండన విధింపబడింది. ఆరాత్రి పన్నెండు ఘంటల బండికే శైలను కన్నవారింటికి పంపివేశారు,

కూతుర్ని చూడగానే శైలతల్లి ఆనందంతోనూ, విస్మయంతోనూ, పొంగిపోయింది... “ఏమే శైలీ, హఠాత్తుగా వచ్చావు?” అన్నది.

శైల ఊటమింగి—“రాకూడదా? మీరు తీసుకురాకపోతే నేనే వచ్చాను” అన్నది.

తల్లి కుమార్తెను కావలించుకుని—“నిన్ను పిలిపించనందుకు నాకు కష్టంగా లేదటే! కాని నన్నేమి చేయమం

టావో చెప్పా!” అని కాసేపుండి నిట్టూర్చి మళ్ళీ అన్నది!
 “నాన్నగారి వ్యాపారం చాలా తగ్గిపోయింది — పోటీలు
 ఎక్కువైనై! పైగా హైమ పెల్లికి ఎదిగి కూర్చున్నది—
 చేతిలో డబ్బాడటం లేదు తల్లీ!”

శైలకు అవకాశం దొరికింది, భోరున ఏడ్చింది.

“వెంట ఎవ రొచ్చారే శైలీ, అల్లుడుగారేనా?”

“ఉహూ, మరిదిగా రొచ్చారు” అన్నది శైల వెలవెల
 పోయిన ముఖంతో.

“ఏరే? బయటకు వదిలిపెట్టి వచ్చావు?—రామీ,
 శైల మరిదిగారు బయటన్నారట, లోపలకు పిలుచుకురా!
 —అమ్మగారు పిలుస్తున్నారని చెప్పా.”

శైలకు గుండెల్లో రైళ్లు పరుగెత్తుతున్నవి. వాళ్ల ఇంట్లో
 నీళ్లుకూడా తాగవద్దని అమరుడు తమ్మునికి ఆజ్ఞాపించాడు—
 ఒట్టుకూడా వేశాడు.

“ఎక్కడమ్మా, ఎవ్వరు లేరే!” అన్నది దాసీదివచ్చి,
 తల్లికి ఆశ్చర్యం వేసింది. “అదేమిటే? ఎక్కడ
 వెళ్ళాడు?” అన్నది ఆశ్చర్యంతో.

“బండికి అందుకోవాలి, అందుకని త్వరగా వెళ్ళారు.”
 అన్నది శైల.

తల్లికి ఇంకా ఆశ్చర్యం వేసింది. “బండికి అందుకో
 వాలా—వెళ్ళిపోయారా—అంటే?” అన్నది.

“ఆయనకి సిన్హాలో అవసరమైన పని ఉంది. టిక్కెట్టు
 కూడా తిన్నగా తీసుకున్నారు. మే మొచ్చిన బండిలోనే
 వెళ్ళుతారు.”

తల్లి కొంచెం తృప్తి పడింది. ‘మళ్ళీ వెళ్లేటప్పుడైనా దిగుతాడా?’

శైల నిట్టూర్చి అన్నది. ‘‘దిగుతా నన్నాడుగాని నాకు నమ్మకం లేదు. చాలా అవసరమైన పని! అక్కడ ఒకరి దగ్గర ఉత్తరంతీసుకుని కలకత్తా వెళ్లాల్సి. సమయానికి అందుకోకపోతే అంతా వృథా!’’

ఈ సమయంలోనే శైల పెద్ద అన్న, జ్ఞానసముద్రుడు—వచ్చాడు. అతను వేసింది ఖద్దరే కాని మోటుది కాదు. జరీ కమ్మల ధోవతీ, నన్నని లాల్చీ తొడిగాడు, నోట్లో గోల్డు ప్లాక్ సిగరెట్టు; చేతిలో గాలం. చెల్లెలిని చూడగానే ‘‘అరే! ఎప్పుడొచ్చావే, శైలీ?’’ అన్నాడు.

‘‘ఇంతకుముందే అన్నయ్యా! కులాసా?’’ అన్నది శైల.

‘‘అ—సరేగాని, ఇవ్వాలే నువ్వు కూర వండాలి. మూడేళ్లనుంచి బెంగాలులో ఉన్నావు, ఎట్లా వండుతావో! ఫస్టు క్లాసున చేపలు తెస్తాను!’’

శైల అన్నచేతిలోనుంచి గాలం తీసుకుని అన్నది: ‘‘రా అన్నయ్యా ఒకమాటు మా ఊరు, ఎంత పెద్ద చేపలు పట్టుతావో చూస్తాను!’’

‘‘మీవై నువ చెరువుల్లో పెద్ద పెద్దచేపలు ఉంటేకాదటే?’’

‘‘ఒక్కొక్కటి మణుగూ, రెండు మణుగులూ! మీరు నమ్మరుగాని, అన్నయ్యా! నేను మొదట కాపరానికిపోయి నప్పుడు ఆ చేపల్ని చూసి భయపడ్డాను — ఒకనాడు మా మరిది పెద్ద వాలగను చూపి భయపెట్టాడు. ఇప్పుడెంత దైనా నాకు భయంలేదు—పరపర కొనివేస్తాను.’’

“రావాలని ఎన్నోసార్లు అనుకుంటాను గాని, పడటం లేదే! కలకత్తా వెళ్ళితే అమరబాబుని చూడటానికే కుదరలేదు. నువ్వగనక కలకత్తాలో ఉంటే తప్పక వచ్చేవాణ్ణి!”

“అదే చూస్తానుగా, కలకత్తాలో మాయిల్లు—”

“ఏమిటీ? కలకత్తాలో ఇల్లు కట్టుతున్నా రేమిటి?”

“చోటుకొన్నాము. నిమ్మశంగా తయారవుతుంది!”

తల్లి పులికితురాలైంది. “అల్లుడు బాగా ఆర్జిస్తున్నాడటే, శైలీ!” అన్నది.

శైల తలవంచుకొని—“ఊళ్లోకూడా ఇంకో అంతస్తు వేయిస్తాడు” అన్నది.

*

*

*

రెండుమాసాలు గడిచినా, అల్లుడి దగ్గరనుంచిగానీ, వియ్యపురాలి దగ్గరనుంచి కానీ ఉత్తరం రాకపోవటం చూసి శైలతల్లి అనుసూనపడింది; ఆ త్వారాకీ శైలకూపారపొచ్చు లొచ్చి ఉండవచ్చని ఊహించి భర్తను వియ్యపురాలికి ఉత్తరం రాయమని అడిగింది.

మహేంద్రబాబు చాలా పెద్దమనిషి. శైల, ఇతరుల విషయంలోనూ, ఆ స్తిపాస్తుల విషయంగానూ అతిశయోక్తులు చెప్పినా, తండ్రినిగురించి చెప్పిందిమాత్రం యథార్థం. ఆయన ఆ నాడే వియ్యపురాలికి ఇలా ఉత్తరం రాశాడు :

“శైలకు తమ ఇంట్లో తావిచ్చి అనుగ్రహించాడు! కృతజ్ఞుడను. ఆ అనుగ్రహము చిరకాలము ఉండుగాక, అని ప్రార్థిస్తున్నాను. అక్కడ ఏమి జరిగిందో, శైల ఏమి తప్పు చేసిందో నాకు అర్థం గాకుండా ఉన్నది! కాని, ఏదో తప్పు

చేసి ఉంటుందని నేను గట్టిగా నమ్ముతున్నాను. శైల ఏమీ బయటపెట్ట లేదు! తమరు ఈ రెండు మానాలమధ్య ఆశీర్వాదం పంపలేదు! చిరంజీవి అమరుడుకూడా ఉత్తరం వ్రాయలేదు. దయఉంచి అక్కడ ఏమి జరిగిందో తెలిపితే— నేను స్వయంగా శైలను వెంటబెట్టుకొని వచ్చి తమ పాదాలదగ్గర పడవేస్తాను.”

చివర ఈ పంక్తులుకూడా కలిపాడు—

“అమరుని దగ్గరనుంచి కబురు రాకపోయినా శైల ద్వారా అతని పురోభివృద్ధి విని సంతసించాను. కలకత్తాలో ఇల్లు కట్టిస్తారని తెలిసి చాలా ఆనంద పడ్డాను. రెండో అబ్బాయి పరీక్షసంగతికూడా విన్నాను. నాలుగు మాస్టరులు తక్కువగా కావటంవల్ల మొదటివాడుగా రాలేక పోయినా డట. ఈ మాట బి. ఏ., ల తప్పక రాగలడని ఆశీర్వాదిస్తున్నాను.”

ఉత్తరం చదువుకునేవరకు అమరుని తల్లికళ్ళవెంట నీళ్లు కారినవి. ఇదివరకు మనసులో జ్వలిస్తున్న క్రోధాగ్ని, శైల ఎడట లేకపోవటంచేతనూ, కాలయాపన కావటంవల్లనూ చల్లారిపోయింది. ఆమెకు అనుక్షణమూ ప్రతిమలాంటి శైల నవ్వుముఖం కనిపించసాగింది. అబద్ధాలయితే ఏం—శైల తియ్యనినూటలు ఆమె చెవిలో ప్రతిధ్వనించ మొదలైనవి. ఇక, ఈ ఉత్తరం ఆమెలో కాస్తాకూస్తా మిగిలివున్నకోపాన్ని పోగొట్టింది. ఉత్తరంలో చివరిభాగం, ‘కలకత్తా ఇల్లు...’ వగైరాలున్న భాగం రెండుమూడుసార్లు చదువుకున్నది. అమరునికి ఉత్తరం రాసి, వియ్యంకుడికి ఇలా రాసింది :

“కోడలు మా ఇంటికి లక్ష్మీ; లక్ష్మీవల్ల ఏమి తప్పు
లుంది? పని తొందరలో ఉంటుంటే ఉత్తరం రాయలే
పోయాను, ఆ తప్పు మాదే. త్వరలోనే అమరుడు అమ్మా
యిని తీసుకురావటానికి వస్తాడు.”

ఉత్తరం చూసి శైల పులకితురాలైంది. వెంటనే భర్తకు
ఉత్తరం రాసింది.

అమరుడు వచ్చాడు. వెంట పదిసేర్ల బరువున్న చేపను
కూడా తెచ్చాడు.

శైల దాన్ని ఇంటాకి తీసుకుపోయి తరుగుతూ అన్నది.
“పెద్ద చేపలు పడలే దనుకుంటాను. ఇది మధ్యరకమే!”

“మొదలుపెట్టా, అత్తగారి ఐశ్వర్యాన్ని పొగడటం!”
అన్నది వదినె.

*

*

*

రాత్రి శైల అమరునిదగ్గర తలవంచుకు నిలబడింది. అమ
రుడు జేబులోనుంచి శైల రాసిన ఉత్తరం తీసి అన్నాడు.
“ఏమిటిదీ? ‘ఎలానైనా సరే సాధించి పెద్ద చేపను పట్టుకు
రండి. మనకు పెద్దపెద్ద చేప లున్నవవి ఇక్కడ చెప్పాను.
మనకు చిన్న గుంట అయినా లేదే, చేప లెక్కడనుంచి
వస్తాయి? పైగా—‘ఇక్కడ మాయముత్యాలపేర్లు అంతా
వేసుకుంటున్నారట: వచ్చేటప్పుడు నాకుకూడా ఒకటి పట్టుకు
రండి’ అని రాశావు. అదేమిటి?—ఆ—ఏడుస్తావెందుకు?”

శైల పక్కమీద పడి వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది. భర్త ఆడి
గినదాని కింకేమని సమాధాన మిస్తుంది!

(తారాశంకర బెనర్జీ)